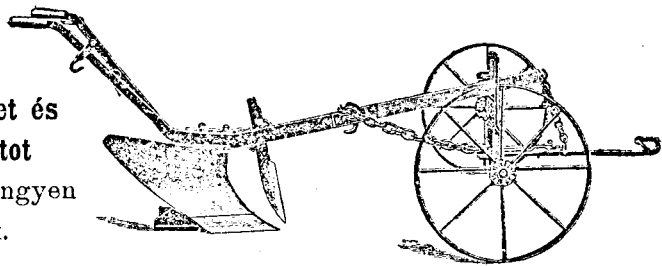

ERDÉLYI GAZDA

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha
a hírneves és csakis eredeti „Bächer-féle egytetemes
aczel-ekéket és váltó hegyi ekéket
vásárolja.

A Bächer-féle ekék úgy könnyű súly, biztos járás, mint tartósság tekintetében
minden más gyártmányt felülmulnak és tökéletes munkateljesítés tekintetében kiválóak.

Árjegyzéket és
arájánlatot
készséggel ingyen
küldök.

Bächer Rudolf kizár. ekegyára raktára.

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-utca 68. 1266

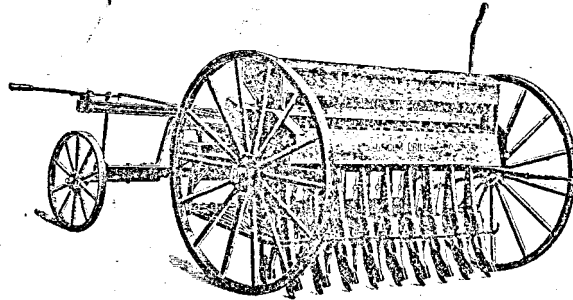
A Melichar-féle cs. és kir. szabadalmazott

„UNICUM DRILL“

(sik és hegyes talajnak)

sorvetőgép, úgy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az első helyet foglalja el.

Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 20,000-nél több ily gép adatott el. — Ábrás leírással és árjegyzékkel ingyen szolgál:

Melichar Ferencz, csász. és kir. szabadalmazott vetőgépgyárának raktára. 1266

Májerszky Barnabás gépgyáros Nyiregyházán

készít sok évi tapasztalatok nyomán mint specialista

Viznyomásu olajsajtókat,

Olajmagzúzókat egyszerű s több hengerrel,

Olajmagpörkölőket gőz- és tüzfűtésre,

Olajfinomító gépeket s az olajgyártással kapcsolatos minden berendezést.

Eddigi kivétel 120 telep üzemben. 1093

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

BUDAPEST, Váci-körút 63. szám

Éltel a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak!

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig,
Eszakmozgatók, Járgány-cseplőgépek, Iszore cséplők, tisztító-rosták,
konolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,
„COLUMBIA-DRILL“ legjobb sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók,
szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsológék, daráló,
őrítő-malmok, egytetemes aczel-ekék, 2- és 3-vasú
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve küldelnek.

HERMANN E.

VARRÓGÉPEK!

Varrógép és kerékpár nagy raktára
Kolozsvár, Egyetem-utca 6.

Ujjonnan berendezett mechanikai műhelyemben minden mechanikai javítások olcsón, gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Egy valódi családi Singer varrógép himzőkészülékkel ellátva 30—50 forintig. Egy karikahajós 65—80 forintig. Egy Central Bobbin 86—90 forintig. Eredeti Hove C. Wheler & Wilson D. 12, Manufacturing & C. New-York, Balkara Cylinder stb. A varrógépek kedvezménye: Heti vagy havi részletfizetésre is vásárolhatók

☞ Gépeimért 10 évig felelek. ☜

Egy új kerékpár angol villával 70—90 forintig. Kerékpár köpeny 4—6 forintig. Kerékpár tömlő gumi 2 forint. 30 krtól 3 forintig. Kerékpár csengő 35 krtól 1 forint. 50 krtól 1 forintig. Kerékpár acetillen lámpa 2 forint. 50 krtól 5 forintig stb.

☞ Csakis készpénzért. ☜ 1109

A szemétben is kincset lelhetnek mindazok,

kik megismerkednek az országiszerte elismert, kitűnő szerkezetű és legolcsóbb, eredeti „Kalmár“-féle gabonatisztító gépek és rosták sokoldalú előnyével. — Szíveskedjen vagyongyűjtés czéljából ezen kiváló magyar gyártmány legújabb ingyen árjegyzékét kérni:

Kalmár Zs. utóda

különleges terménytisztító gépgyárából, Kódmezővásárhelyről, melynek áttekintése után tisztában lesz Ön a dolog valódiságával.

Az 1896-iki országos kiállítás alkalmával kitüntetve!

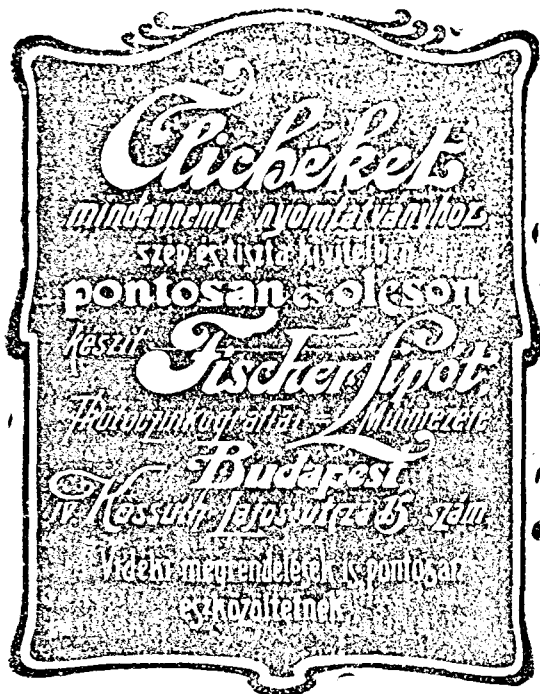
Léber Gyula

első erdélyi sodrony-
szövetfonat, kerítés és
ruganyos acélsodrony ágybetétek gyára
KOLOZSVÁRT, Egyetem-utca 12. szám.

Telefon 439. szám.

Olcsó kerítések! Ajánlja minden e szakmába
vágó munkáit, úgymint:
kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb.
bekerítéséhez
gépfonatait, dísz-kerítéselt és díszkapuit,

továbbá pince, padlás, felsővilágossági, magtár és
éléskamra ablakok rostélyzatát, majorsági udvarok
sodronyfonattal való bevonását, áthányó rosták, szén,
kocsz, kavics, porond válogatáshoz, szikrafogó cséplő-
és egyéb gépekhez, sodrony ágybetétek (matracok)
1168.

KASS ANTAL

aranyozó üzlete Deák F.-utca 9. sz.

Aranyozó műhelyében készít új képkerete-
ket, tükörkereteket. Consolokat, szalou-asztalt,
függöny-tartókat. Mindenféle aranyozott butorokat
elvéllal jutányos árban felelőség mellett.

Régi keretek újboli aranyozását jutái
nyos árban készíti el. Továbbá templom-
aranyozásokat új oltár készítését, rajz szerint,
régii oltárok újboli aranyozását a legjobb ci-
szolt arannyal jutányos árban, felelőség
mellett elvéllal. Otár gyertyatartókat, feszü-
leteket, jó tiszta, tartós arannyal, aranyozá-
sáért felelőséget vállal.

Becsés megrendeléseit kérve,

teljes tisztelettel

Kass Antal

aranyozó.

1270

Megvételre keresek
jó dézsabeli
munkásnak való

TURÓT,

bármily nagy mennyi-
ségben,

czim és az ár megjelöléssel kérem
a kiadóban küldeni. 1276

Kérje

ingyen és bérmentve a kará-
csanyi könyvpiacról szóló nagy
katalogusomat, amelyhez előszót

Szomaházy István kitűnő írónk írt.

Megtalálható benne a modern irodalom teljes so-
rozata és az összes ajánlható ifjusági irodalom.

Szilágyi Béla könyv-, zeneműkeres-
kedése és antiquariuma
BUDAPEST, IV., Károly-körút 26. szám.

Most jelent meg! Willy 1251

neves francia író legújabb műve

János herceg szeretője.

Regény eredeti francia
képekkel. 3 kor.

A francia könyvpiac ezidei legnagyobb sikere!

Páris 1900. Grand Prix! (328. sz.) Páris 1900. Grand Prix!

Eredeti Singer-varrógépek házi használatra
és minden ipari célra.

Nagy tartósság! Egyszerű kezelés! Magas szolgáltatási képesség!

Ingyenes oktatás a divatos műhim-
zésben is. — Varrógépekhez való
elektromotorok minden nagyságban.
Különleges varrógépek zsákvarrás-
ra, zsáktömésre, zsákfoltozásra és
szegésre. Erőhajtány berendezések
a legújabb és legbevéltabb szerke-
zetben.

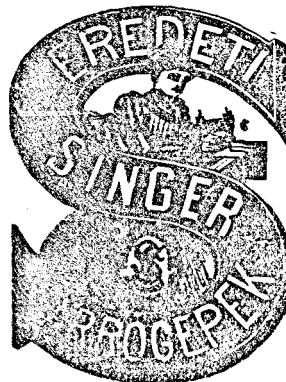
Temesvár
1891.
Aranyérem!

Debreczen
1894.
Arany oklevél.

Singer Co. varrógép részvénytársaság,

Kolozsvár, Jókai-utca 3. 1132

Brassó, Kapu-utca 28. szám. Maros-Vá-
sárhely, Széchenyi-tér 55. szám. Agrár
bank-épület. N.-Szeben Vasút-utca 5. sz.

Calderoni és Társa

Budapest, Váci-utca 1.

Aneroid légsúlymérők, higany légsúlymérők, (Hygrométerek,
nedvmérők), Lambrecht-féle polyméterek, Thermohygroscopok
és időjelző készülékek (Weller-telegraph), esőmérők, maximal-
minimal hőmérők, melyeken leolvasható a volt leghidegebb és
legmelegebb, valamint a jelen hőfok. Zivatarjelző hőmérők, vil-
lamos fagyjelző hőmérők, szoba hőmérők, melegágy hőmérők, kazal
hőmérők, pincze hőmérők széles beosztással, keverék-hőmérők.

Burgonya-mérlegek és gabona-mérlegek, Must-, Bor- és Pálinka-mérők; hitelesített szesz-
mérők, hitelesített cukor-mérők.

Alambic Salleron készülék a bor szesztartalmának meghatározására.

Földmérő műszerek, aczélmérő szalagok vaskeresztszen, Mérő-láncok rectificatióval, szög-
tüző korongok, szögtükrök, léptékek és rajzszerkek.

Tábori, vadász és színházi látszóvok, Zeiss Busch és Goerz-féle prismás távesővek,
Szemüveg és orresiptetők, és védőüvegek, Fényképészeti készülékek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

1256

Jutányosan eladók:

— Százados —
marha-
mérlegek,

1500 kg. hordképességű erős vaskorlással,
2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles;

— Szekér —
hidmérlegek,

4000 és 3000 kg. horderejű százados, toló
súlylyal, 4 méter hosszú, 2 méter széles

Becserélek:

6cska marhamázsákat új marhamérlegekre
Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt
évi jókarban tartás mellett. 1040

DÉNES MANÓ mérlegműszerész,
BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

Az előfizetéseket

kérjük megújítani!

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A borárok csökkenésének okairól. <i>Molnár Lajos.</i>	29
Ujabb tapasztalatok a cukorrépatermesztés terén. <i>Varga Kalmán. II.</i>	31
A takarmányszabványok kérdéséhez. <i>M. K.</i>	32
Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai. <i>XII.</i>	32
Kisebbségi közlemények	34
Egyleti élet:	
Az Erdélyi Gazdasági Egylet Igazgatóválasztmányi ülése	34
Többes közlemények.	35
Hirdetések.	

Lóhermagot

(1002.)

(Vörösherét),

Lucernát, és egyáltalán

Gazdasági magvakat

legmagasabb
napi áron **vesz**

Mauthner

Ödön

cs. és kir.

udvari

magkereskedése

Budapestben,

VII., Rottenbiller-utca 33. sz.

Ajánlatok, melyekben a mennyiség is ki-
tüntető, minták kíséretében kéretnek.
A cég árjegyzékeit kívánatra ingyen és
bérmentve küldi.

A borárok csökkenésének okairól.

Hazánk az utolsó 20 évben annyi csapáson ment keresztül, vagyónának — a gazdasági foglalkozások erőforrásainak sokszor lételapja — a gazdálkodási ágak egyik-másikánál oly mérvben lőn megtámadva, hogy csuda, hogy áll Buda s él magyar még. Elég a sertésvészre és a fél millió holdat kitett szőlőpusztulásra rámutatnom, mely utóbbi csapás a fillokszeravész következménye volt.

Nagykiterjedésű, egymással összefüggő részein a haza talajának elvesztette keresete, munkálkodása forrását, el magát, meglevő vagyonát a nép s a koldusbotot vehette kezébe, vagy szaporithatta azok számát, akik kényszer súlya alatt, a megélhetés reményeért elhagyták ezt a hazát, kivándorlókká lettek onnan, ahol megélni nem tudtak.

Még szerencsések voltak azon vidék lakói, ahol nagybirtokosok, állami szőlészeti iskolák, szőlőbirtokkal birtak. Mert ezek már akkor is, amikor a szőlők rekonstrukciója még csak álom volt, amikor még csak a kísérletek legelején állottunk, már is munkát adtak a földforgatás, amerikai vesszőtelepítés, nagyszabású oltványtelepek be rendezésével.

S míg egyrészt keresetet adtak a környék lakosságának, másrészt iskolájává, az élet iskolájává váltak úgy, hogy ily vidékekről (a minő pld. az aradi hegyalja is volt) nem is akadt kivándorló!

Amde a pusztulás oly arányokban haladt előre az országban, hogy azzal a felújítás lépést nem tarthatott, még kevésbé a termelés. Egy ideig az erdélyrészi borvidékek felhalmozott borkészletei, és meglevő szüretei lettek mind emelkedőbb és emelkedőbb árakban a borszükséget fedezői. A 80-as évek végére, s a 90-es évek elejére minden erdélyrészi bortermelő kellemesen emlékszik vissza.

2—3 év alatt kétszeres, háromszorosára emelkedtek a szüreti idényben a must árak s a kereslet oly mérveket öltött, hogy egyik vevő a másiknak adta a kilincset. Ez a néhány év volt »Erdély aranykora« a bortermelés terén.

Néhány év múlva azonban, látszólag

minden ok nélkül kezdtek elmaradozni a vevők s bár a borárok ott, ahol meg vagy már szüretelni lehetett, magosan tartották magukat, vevő nem volt sehol!

Ez volt az olasz bor beözönlésének kezdetén. Ugyanez időben esett a pécsi Engel és több más táglélkiismeretű nagykereskedő nagy tömegű olasz-törköly vásárlása s az ebből szemérmetlenül üzött hamisított borral való üzérkedés.

Hozzá fogott tehát a normálisnál tényleg magasabbra emelkedett borárok lemorsolásához az olasz borverseny s a legszemérmetlenebbül üzött borhamisítás.

Mikor az egész országban sehol sem lehetett 18—24 forinton alul a must Hl.-ét kapni, akkor az Engelek képesek voltak ó-bort (!!) utazóikkal 9—10 forinton kínálgatni. A tisztességes kereskedelem fejét vesztette; minden kis korcsmáros léprement s az Engelek típusa kezdte képviselni a gondviselést. Mert hiszen nem kellett a korcsmárosoknak magokat törni, termő borvidékekre utazni, ott a borokat egymásra licitálni.

Tálcán vitték eljűk és pedig a legmesszebbmenő hitelnyújtással — a sok pancsot a normális árak fele — 1/3 részéért az az Engeléék hada!

Nagyon természetes, hogy úgy az olasz pancs, mint különösen ez a kereskedelmi pancs, az ő természetellenes ízével, üres testnélküli, szeszes voltával elidegenítette a borhoz szokott magyart a bortól, s az a sörnek és pálinkának adott előnyt ezentúl a bor fölött.

Lassanként elszkokott a nép, — amely pedig a legnagyobb fogyasztó — a bortól, de elfordult attól a középosztály is, mert nem tudhatta, hogy a korcsmákban méregdrágán nem egészségellenes pancsot kell-e fogyasztania.

Ugy, hogy míg a 70-es években, amikor Magyarország és társországai 10 millió Hl.-en szüreteltek s ezen termelés 85—90%-a a belföldi fogyasztás mellett fel is használtott, ma a termelés 3—3 1/2 millió Hektoliterére általános a jelszó, hogy *bedlőtt a tültermelés*, holott már ismét van némi kivitelünk is és így a 20—25%-al megszapo-

Borvédő 6 korona.

Dr. Molnár István-féle tökéletesített, nikkelezett rézhengeres

Borvédők,

melylyel csapon járó borokat megvirágozó-
dás, ecetesedéstől biztosan megvédhetünk.

Továbbá borszivattyúk, prima ruggyanta bortömlők, pasteurizáló- és szűrőgépek, palaczkkozó, palaczkdugaszó és kupakológépek, borospalaczkok parafadugók, különböző színű palaczkupakok és minden egyéb pincze-felszerelési gépek s cikkek leg-
Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. k., Alkotmány-utca
31. szám.

rodott népesség dacára a régi fogyasztás alig 35%-át fogyasztjuk.

És ezen jelszónak bár sem a termelő, sem a fogyasztó nem hisz, mégis a borkezeskedelem bevásárlásainál hangoztatja s a termelő lépre megy nekik.

S ezen jelszóval képesek voltak a bor árát 3—4 év alatt 40—50%-al lenyomni.

*

Egy szép és nagykiterjedésű borvidéken lakom, ahol figyelemmel kísérhetem a borárak devalválódó alakulását. 1900-ban még több társam 24 forintot adta el mustját direkt a vevő hordójába szűrve; 1901-ben már 22 frt volt a legmagasabb ár; 1902-ben lesülyedt az 15—17 frtra, s 1903-ban, ebben az igazán jó borévben nagyon sok szőlőbirtokos nem tudta 14 frtnál magasabb árban értékesíteni borát, de a vidéken akadtak, a kik 10—12 frton adtak túl termésükön.

Tessék már most a termelőnek, aki lehet, hogy kölcsönpénzzel ment neki a telepítésnek reusálni! Hiszen ha a talajértéket is figyelembe vesszük, s azt a keresleti viszonyok által, forgalmazott vidéken holdanként 500 forintba számítjuk (már pedig sok borvidéken ez áron a parlagterület k. holdja nem kapható) — akkor 3—4 év alatt a telepítés és művelés költségeivel 2000 forintba kerül a termővé vált szőlő.

Ennek pld. az Agrár-bank által contemplált törlesztési tervezet szerinti amortisationalis kamatai, évi művelési költsége oly összeget képviselnek, hogy 25—30 Hl-es termésen alól okvetlen és feltétlenül ráfizet a szőlőbirtokos.

Mert a szőlőművelés a magos nap-számbérek mellett 170—200 frtba is belekerül kat. holdanként. Ha már most az ember a befektetett tőkének nemcsak törlesztését, hanem bizonyos %-os jövedelmezőséget is várna, nagyon csalatkoznék; mert a 40—45%-al mesterségesen súlyesztett borárak mellett egy fillér jövedelmet sem láthat. A jövedelmet a közvetítő kereskedelemnek és nem magának termeli.

A szüreti termelés eladása t. i. Magyarországon (ebben a tőkeszegény országban) sohasem az egészséges közgazdasági tanok alapján, a kínálat és kereslet közti viszonyok szerint megy végbe, hanem az mindig a kényszer-eladás jellegét viseli magán.

Ennek pedig, eltekintve a legtöbbször valóban kényszerhelyzet szülte eladás okától, még más két oka is van.

Az egyik a bornak megkötött volta az adás-vétel, forgalmában. Mely szerint abból nem adhatunk el, éppúgy, mint búzánk, kukoricánk, vagy daránkból a vevő kívánsága

* Például Beregszász vidékén, Tokaj- és Andhegyalján, a vásáron.

szerint 5—10—20—30 litert. Ezzel mint-hogy ki van zárva a szabad forgalomból, ólomsúlylyal nehezedik reá az eladhatóság lehetőségének nehézsége. Ki van szolgáltatva teljesen a nagyban vásárlónak az árképzés joga, s ha az ilyen nagy vásárló által felajánlott árat a termelő el nem fogadja (aminthogy a jelenlegi árakon alul már tönkre kell mennie a földbirtokosnak) lehet, hogy éveken nem tud túladni termésén.

A másik a fogyasztási adók egyenlőtlen és túl magas volta. Melynek nagyfokú emeléséhez hozzájárul még az is, hogy ahol a törvény alapján magasabbra vannak azok szabva, tehát nagyobb városokban — a városok jogositva vannak ez adónem beszedéséért még külön díjakat is felszámítani, mint városi illetéket.

Tehát ottan, ahol a fogyasztó képesség nagyobb volna, éppen ennek állja útját ez a kétszeresen emelt fogyasztási adó.

Mert a 20 ezer lakósnál népesebb városokban 12 kor. 70 fillér, a 10 és 20 ezer közti népességükben 11 kor. 38 f. s a 10 ezerezen alóli községekben 8 k. 70 fill. a borfogyasztási adó. Amde a kisebb községek nincsenek jogositva külön fogyasztási illetéket szedni az adók beszedéseérti költségeik fedezésére, de a törvényhatósági joggal felruházott városok még 4—6 koronát kivetnek e célból.

Ennek következménye azután az, hogy városainkban 16, 18 k. 70 fillér levén csak maga a fogyasztási adó, az a bor, amelyik a szabad forgalomban 20 kr. = 40 fillérrel vevőt találna, a forgalom korlátozásával s a fogy. adóval megdrágítva, a fogyasztónak legkevesebb 65—70 fillérjébe kerül.

Igen természetes, hogy ez okok árcsökkenítő hatással vannak a borra — a termelővel szemben, s óriásilag emelik annak árát a fogyasztóval szemben. Nagy fokban bénítják tehát a forgalmat.

Ezen akadályai az értékesítés simább és magosabb lehetőségének az állami financiai politika egészségtelen irányában lévén magyarázatok, a szőlőgazdák erélyes fellépésével a törvényhozás által szelidíthetők, csökkenthetők lesznek.

Amde van egy oka a borárak csökkenésének s ezen segíteni teljesen a bortermelők kezében volna, ha!... Ha t. i. a termelők szervezettségben állnának és kimondanák például hegyközségi szervezetükön belől, hogy pld. az idej 15—22% közti cukortartalommal bíró mustot senki 30—32 kor. alul el nem adhatja, ezen felül magasabb cukortartalom vagy finom fajnál lehet, de ez ár alá nem.

S ennek a szervezettségnek az egész országban végtől-végig működnie kellene.

Hogy erre minő szükség volna, a következőkben ntalok reá.

1903. őszén szüret előtt járt nálam egy nagykereskedő cég megbízottja s a mikor arról volt szó köztünk, hogy hogy lehet az idej kiváló mustért, amely az 1901. évessel vetekszik, 10—12 forintot ígérni és többet nem adni (holott akkor még 18—22 frt volt a must ára), — erre az illető azt válaszolta: »Ez igen egyszerű! Mi kereskedők előre megállapodtunk az adandó árakban, s annál többet nem is adunk.« De a termelők nem állapodnak meg árakban, a melyen alul semmiesetre sem mennék s a kik kényszerülve vannak mindenáron eladni, az eladást megkezdik a legnyomottab árak mellett is. Ezen adásvételi árak aztán már mérvadók, mint effectuált árak a további adásvételnél.

*

Bármint mérlegeljük az elmondottakat, kitűnik, hogy a bortermelés látszólagos kiváltságolt helyzete dacára a legdespotább elnyomatásban szenved.

Mert: az állami gyámkodás oda fejlesztette a viszonyokat, hogy a termelő nincs jogositva eladni termését oly mennyiségben, ahogy lehet s a hogy sok vevő akadna rá; hasonlóan az állami gyámkodás oly fogyasztási adót rakott reá, amely fogyasztását teljesen megbénítja; ugyancsak ez az állami gyámkodás az Agrárbank-kölcsönök törlesztési idejét oly időpontjára tette az esztendőnek, hogy az így telepített szőlők tulajdonosai kényszer-eladásba hajtatnak bele; és végül a termelők szervezetlensége megengedi a legnagyobb fokú kiszákmányolást a kereskedővilág részéről.

Ha ehhez hozzá vesszük a tömeg, a nép általános elszegényedését, a mely az összeség, a tömeg fogyasztóképességét a minimumra szorítja le, nincs mit csodálkoznunk azon, hogy borárainkat a jelzett viszonyok 4 év alatt felére lerontották.

*

Az olasz borok árdeprimáló hatását készakarva nem említettem fel. Mert az utóbbi évek azt mutatták, hogy minél kevesebb olasz bor jut be, annál inkább csökkentek az árak. (Kevesebb pedig azért jött be, mert a honi termelés már emelkedni kezdett.)

S miután a kereskedelem az előzőkben felsorolt okoknál fogva jóval olcsóbban juthatott az országban termelt jóborkokhoz, mintha az olasz-borokból fogyasztásra alkalmas minőséget kényszerült volna vásárolni, a Fiume és Triesztől távolabbi, tehát óriási szállítási költségbe kerülő Tiszántúli és Erdélyi részekbe — ez okból is ki volt zárva az olasz borok nagyobb mérvű behozatala, ennél fogva a felsorolt árcsökkenítő

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király-tér, 7. sz. saját házában.

Betétkeket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

Előleget ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztési kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktárai (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előleget adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

Ugyanott a

The Gresham Életbiztosító Társaság Vezérügynöksége.

(1007.)

okok szanálására kell mindenáron törekednünk.

De emellett nemcsak természetes, hanem kötelességszerűnek tartom az olasz bor vámjának az általános óhajnak megfelelő régi 20 arany forintra való felemelését, mert a Dunántúl, Dunáninneni és Tiszáninneni kerület borértékesítésére az olasz borinvázió még mindig a legérzékenyebb csapást méri.

Emellett egyes kiválóbb minőséget termelő vidékek borainál azok kvalitásába vetett bizalmat megingatja. Olasz bor a Tokajhegyalján, Bonyhád vidékén, Szegszárd, Eger, Ménesen, az illető vidékek jóhírnevét, megbízhatóságát s ezzel az ott termelt valódi borok értékét is aláásná.

Sok, sok intézkedésre volna tehát szükség s az állam a törvényhozás útján sokat tehetne azon érdeemben, hogy boraink árai ne csökkenjenek oda, ahol megszűnik a termelés lehetősége.

Ha már most, ismerjük az okokat, könnyű megtalálni a gyógyszert; de annak alkalmazásában következetes vaserély kell, az bizonyos. Mert borértékesítési állapotunk nagyon beteg.

Erről azonban talán máskor.

Molnár Lajos.

Ujabb tapasztalatok a cukorrépa-termesztés terén.

Irta: Varga Kálmán gazd. tanint. tanár.

II.

A jó mag beszerzése után, törekedjünk a répa vetési idejét jól megválasztani, miután a vetés idejének és módjának óriási befolyása van a cukorrépa termésére. Általánosan állíthatjuk, hogy hazánkban a korai vetések sokkal szebb eredményt biztosítanak, mint a későiek, mert a korán vetett répának hosszabb tenyészidőt biztosítanak. Ne legyen azonban a vetés túlkorai, mert ebből is nagy baj származhatik, ha a talaj még nem rendelkezik azon hőmérséklettel, mely a répamag csírázásához okvetlen szükséges, tehát a mag csak hosszabb idő múlva indul csírázásnak, esetleg meg is penészedhetik, életrevalóságából sokat veszít és csak elkényszeredve nő fel.

Magától értetődik, hogy a korai vetés annál szükségesebb, mennél hosszabb azon répa-fajnak a tenyészideje, melyet vetni szándékozunk. Ha olyan vidéken gazdálkodunk, a hol csak a kései vetésre gondolhat a gazda, úgy olyan fajtákat kell beszerezni, melyeknek tenyészideje rövidebb, mint pl. a quedlinburgi, Knauer-féle Imperiál-répaé. És ily értelemben kell eljárunk nemcsak a cukorrépánál, de valamennyi kulturnövénynél, mert beigazolt tény az, hogy pl. ha vetek árpát március 20-án és ugyanabból az árpáteléségből ugyanolyan talajba április 20-án is vetek úgy ezeknek az árpáknak az érési idejük nem következik be egy

hónap differenciával, hanem csak legfeljebb egy heti érési különbség lesz közöttük, nyilván a később vetett árpa kifejlődésének és termésének rovására.

Különös gond fordítandó arra, hogy a vetés előtt a talaj felülete teljesen porhanyó és rögmentes legyen és emellett a henger által jól összetömött is, mert számos kísérlet eredményeképpen állíthatjuk, hogy a répa, a mélyrétegű, jól porhanyított, de a hengerrel összetömött, összenyomott földet szereti. Ezt beigazolván láthatjuk a répatáblák forgóin, hol a répa mindig szebb, mint a tábla többi részén, nyilván egyrészt azért, mert a forgókon sokkal többet jár a henger.

A vetés csakis sorbavető gépekkel eszközlendő, mert ezeknek határozott előnyük van, — kivált ha a talaj nem cserepedésre hajló, — a fészekbe-vetők felett s az általuk elhasznált magtöbblet bőven kárpótolva lesz, a vetés egyenletessége és a kelés egyidejűsége által.

A vetés sűrűsége szintén befolyást gyakorol a répa minőségére és hozamára. Számos kísérlet által beigazolt dolog az, hogy mentől nagyobb tenyészterület esik egy répára, annál nagyobb, annál súlyosabb; de annál cukorszegényebb lesz a répa és megfordítva. Legmegfelelőbb távolság, a melynél a minőség és mennyiség legjobb, 35—40 cm. sor- és 25—30 cm. növénytávolság.

A vetésnél különös figyelemmel kell lenni a vetés mélységére, mert ha mélyen vetünk, úgy nem kapja meg a mag azon feltételeket, a melyek a gyors csírázáshoz okvetlen szükségesek. Legcélszerűbb 2—3 cm. mélyen vetni. Lazább talajon lehet valamivel mélyebben is.

Ami a vetőmag mennyiségét illeti, megjegyezhetem, hogy az függ a mag minőségétől, a vetés idejétől, sűrűségétől, módjától. Állíthatjuk azonban, hogy a maggal sohase takaróskodjunk, hanem inkább sűrűn vessünk, mint ritkán és pedig normális viszonyokat feltételezve, kat. holdanként sorosvetéssel 15—16, fészekvetéssel 12 kgr. magot kell elvetnünk.

Vetés után a répatáblát azonnal hengereztessek le, ami azért is kívánatos, mivel így a mag több nedvességhez jutván, gyorsabban csírázik ki.

A répa egyezésére vonatkozólag csak az a megjegyzésem, hogy törekedjünk lehetőleg jól betanított gyereknapszamosokkal végeztetni ezt a fontos munkát és ne végeztessük az egyezést se szakmányban, se az első nagy kapálással egyetemben, mert sok éves tapasztalatom eredményéből mondhatom, hogy mindkét esetben felületes munkát nyerünk.

Különben a répa ápolási munkálataira vonatkozólag erősíthetjük, hogy ha igaz az, hogy a kapa neveli a dohányt, úgy még határozottabban illeszthetjük ezt a mondást a répára, mert a kapálás úgy a répatermés mennyiségére, mint annak minőségére fölülte nagy befolyást gyakorol, csaknem azt mondhatjuk,

hogy minél többször és jobban kapálunk, annál jobb.

Ujabbban nagyon is figyelemre méltók az u. n. Osborne és Planet répakapák, amelyek fogatos erőre vannak szerkesztve és kitűnő munkát végeznek Igen ajánlatos lesz a darabolási munkát Osborne-kapával végeztetni, de a többi kapálás előtt is mindig helyes lesz előbb a sorközöket fogatos-kapával meglazítani.

Előfordul azonban azon eset is, hogy némely gazda beszerzi a szükséges lókapákat s azokat olyankor is alkalmazza, a mikor csak kézikapával lehet jó munkát végezni. Ilyen eset például az, amikor az első kapálás az egyezés után fogatos erővel végeztetik. Ez nem helyes. A első tulajdonképpeni kapálást okvetlen kézi erővel kell megadni, mert ez a kapálás a legfontosabb és ennek a főcélja nem a gyomirtásban nyilvánul, hanem abban, hogy az egyezés közben meglazított földet a répa sorokhoz simítja. A 2. és 3-ik, esetleg a 4-ik kapálást fogatos erővel már bátran teljesíthetjük.

Hogy számszerint hányszor kapáljunk, előre nem mondhatjuk meg határozottan, mert a kapálás szükségét is az adott viszonyok mutatják meg.

Egy érdekes kísérletből azonban láthatjuk, hogy helyesen alkalmazott kapálásnak nagy sikere lehet.

Egy hold cukorrépa csak két kapálásban részesült és termett rajta 126 q. répa és 1956 klg. cukor; míg egy másik kat. holdon, de ugyanazon a táblán a répa harmadszor is megkapáltatott és termett rajta 151 q. répa 2328 kilo cukortartalommal, tehát egy kapálás következtében, ami 4—6 frtba kerül, 35 q. répa és 267 kilo cukortöbblet mutatkozott, és így tehát azon nézet, hogy a harmadik kapálás csak a gyáros és nem a gazda érdeke, téves, mert általa úgy a gazda, mint a gyáros nyer.

Rátérek arra a kérdésre, ajánlatos-e a répavetés hengerezése az első kapálás után? Számos tapasztalat bizonyítja, hogy az első kapálás után, természetes száraz időben, a répa lehengerezése, határozott előnnyel jár. Ha a talaj kérges és e miatt a növények állása meglazul, akkor a hengerezés által elérjük azt, hogy a növények gyökerei a talajrézecskekhez szorosan tapadnak. De másrészt a kérgésképződés miatt a növények mellett közvetlenül kapálni nem lehet, az utólagos hengerezés által a kapálatlanul maradt földcsávok kérgé is összetöretik és ezzel lehetővé tétetik a levegőnek közvetlenül a növényhez való hozzájutása.

Vannak gazdaságok, hol a kapálást azzal fejezik be, hogy feltöltögetik a répat olyformán, mint a tengerit szokták. A feltöltésnek az volna a célja, hogy a cukorrépa fejét, amely a földből kinőtt, a föld odahúzásával ismét betakarják, hogy a gyártásnál nem használható répafejet kissebítsék. A töltögetés azonban a répa kinövése ellen nem nyújt védel-

(1005.)

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **mütrágyafélék**, ugymint: esontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrom a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, IV. ker., Mária Valéria-u. 7. sz., a hová a rendelések és mindennemű kéredezésködések intézendők. Rendeléseket készséggel elfogad és közvetít az Erdélyi Gazda közvetítő osztálya. A gyár árjegyzéke lapunk minden számában található!

met, mert a répa ebbeli tulajdonsága *fajtalajdonság* és a töltögetés a répa kiemelkedési hajlandóságát még inkább növeli. *Tehát a répa töltögetésnek értelme nincs, pláne akkor, ha ezzel egy kapálást óhajtunk helyettesíteni.* Általános az a vélemény, hogy a gabonafélék aratása, cséplése idejében a répa nem szerez gondot a gazdának. Ez nem mindig következik be. Tulságosan száraz nyár megfonnyasztja a répát és így a növekedésben is nagyon visszamarad. Nagyon ajánlatos dolog lesz nagy szárazság idején — a midőn esőre éppen nincs kilátás — a répát még egyszer megkapálni. Gyakorlatból tudom, hogy a répa nyári kapálása felér egy esővel. A nyári kapálást azonban kevés gazda képes elvégezteni általánosan rossz munkáviszonyaink miatt, de ha teheti, úgy kár elmulasztania.

(Vége következik.)

A takarmány-szabványok kérdéséhez.

Ismeretes, hogy a gazdasági haszon állatok különböző mennyiségű tápláló anyagot szükegelnek aszerint, hogy fiatalok, vagy öregek e s ahhoz képest, hogy tejet, zsirt, húst termelnek-e, avagy erőt fejtenek ki. Különösen fontos pedig, hogy kellő mennyiségű fehérjéhez jussanak, s hogy takarmányukban a légenyes és légenytelen tápanyagok oly arányban foglaltassanak, amely arány — a szerzett ismeretek szerint — az egyes haszoncélra éppen megfelelő.

A gazdálkodási gyakorlat különböző körülményei között persze csak megközelítőleg lehetséges a kitűzött célt elérni s éppen e különböző körülmények szükségessé tehetik, hogy az ember itt ott az előírástól eltérjen. Mindenképpen fontos azonban a gazdára, hogy ebben egy bizonyos vezérfonala legyen, melyhez többé, vagy kevésbé magát tarthatja. Nos, a szóba hozott takarmány-szabványok közül vannak pl. takarmányozástanokban, sőt gazdasági naptárakban is. Am az utóbbi években az állattáplálás terén úgy tudományos, mint gyakorlati tekintetben, nagy vívmányok érettek el, amelyeket, mint többé már nem feltevéseken alapulókat, a táplálás gyakorlatában tíztesen megbírálni s megismerni kell, s e célból fő szükség a gyakorlat emberét ezen újabb vívmányokról kellőképpen tájékoztatni.

Sajnos, megállapítható azonban, hogy az idevágó adatok azokban a könyvekben, melyek a gyakorló gazda számára iratnak, évekkel maradnak el ezen vívmányok terminusa mögött. Azokban a táblázatokban pl. melyek a takarmányok összetételét tárják az olvasó elé, majd mindig első helyen találjuk az u. n. nyers tápanyag rovatot s csak azután az emészthető anyagokat, holott tulajdonképpen csak ez utóbbiak azok, amik az élő állati szervezetre nézve értéket képviselnek.

Ha megtekintjük az emészthető anyagok ott adott mennyiségét, hát konstatálhatjuk pl., hogy a maláta csira 19%, a melassze 9%, a tözegemelassze 6% emészthető légenyartalmu tápanyagot tartalmaz. Aki az ebbe beszámított amidok tápláló értéke felől elég tájékozottsággal nem bír, az a takarmányadagok kiszámításában téves végeredményekre jut, mert semmi jogosultsággal se birnak az amidok arra, hogy még mindig a többi légenyartalmu anyagok közé sorozván, azokkal egyértékűnek vegyünk s legfeljebb a légenytelen anyagokkal vehetjük azokat egy értékűnek.

Egyéb tekintetekben is kifogás alá vehetők ezen takarmányozási táblázatok s különösen rászorúlnak az egyszerűsítésre. Azok nagy mennyiségű számsorozata pl. elképzeltlenül hat a gyakorlati gazdára s ráutalja szablonyszerű rövid füzetek takarmányreceptjeinek megmondolás nélküli igénybevételére. Egészen elavultnak mondhatók azon eddigi adatok is, amelyek az u. n. takarmány-szabványokra vonatkoznak, Például mikor az iratuk elő, hogy a csekély munkát végző ökor kapjon 1:7.7 arányt, a közepes munkát végző 1:6,5 és az erős munkát végző 1:5,3 arányt, akkor semmibe se vétetik a tudományos kísérleti vívmány, mely szerint éppen a légenymentes anyagok azok, amelyek az erő kifejtésben nagy szerepet visznek. Okszerűen cselekszik tehát az, aki nem ezen szabványok szerint igazodik, hanem a takarmány tápláló arányát kevesebb fehérje adagolással lényegesen tágtítja.

Hasonlóképpen állnak a dolgok a hizlalásban. Kifejlett állatok testsúlyát zsir lerakással óhajtjuk fokozni. A légenyartalmu hús gyarapodása a kifejlett állatnál a zérussal majdnem egyenlő s így feltétlenül kevés fehérje is elég ily esetben a szervezet ebbeli szükségletének az ellátására. A zsirt pedig sokkal jutányosabban produkálhatjuk hizlalásban az olcsóbb szénhidrátokkal, mint a drága fehérjével, amint azt különösen *Kellner* kétségtelenül bebizonyította. Semmi ok se szól amellett, hogy pl. a hizóokröket könyvek tanácsa szerint 1:6,5, 1:5,4, majd a 3-ik periódusban 1:6,2 táparány szerint tápláljuk; tágtíthatjuk ezt 1:10 arányra s legfeljebb a hizlalás 1-ső időszakában kell megmaradnunk szűkebb táparányánál. *Schneiderwind* is kimutatta, hogy a hizóokrök 1000 kg. élősúlyára fehérje szükségletük fedezésére, napi 2 kg. fehérje teljesen elég s hogy eszerint nagyobb mennyiségek pocsékolást jelentenek. Jövedelmezőbb tehát, ha az eddigi 2.5—3 kg. mennyiséghez nem tartjuk magunkat, hanem avval 2 kgr.-ra leme gyünk.

Még a sertés és jühizlalásban is függetleníteni kell magunkat az eddigi takarmány-szabványoktól s alkalmazkodnunk kell az újabb vívmányokhoz. A régi számok arra a téves alapra vannak fektetve, hogy a szénhidrátok a táplálásban csekély értékűek és hogy az állati zsir kivált a fehérjéből keletkezik s hogy az erő kifejtésnél kivált a légenyartalmu hús-anyag használódik fel s ez pótlandó.

Legfőbb ideje, hogy ezek a régi szabványok, időszerű, újakkal pótolassanak, s ideje annak a tudatára ébreszteni az érdekelt gazdákat, hogy az általuk olcsón előállított szénhidrátok sokkal jutányosabban teszik lehetővé állati anyagok és állati erők produkálását, mint a külföldi u. n. erőtakarmányok.

Ezekre az erőtakarmányokra ez a megnevezés nem is találó. A rendszerint magas fehérje tartalmu ezen kereskedelmi erőtakarmányok kétségtelenül nélkülözhetlenek kivált akkor, amikor a táplálékoknak a szükséges légenyes tartalmát meg kell adnunk; de tévedés abban a hiedelemben élni, hogy azokkal több erőt, energiát viszünk be állatainkba, mint más, pl. légenyt nem tartalmazó tápanyagokkal. Az „erőtakarmány“ kifejezés abból az időkből származik, amelyben az volt a hiedelem, hogy az erő különösen és kiváltképpen az eleségben elfogyasztott proteinből származik.

Mindezekből folyólag az a nézetem, hogy szükséges a takarmányozási táblázatok és takarmány-szabványokat az újabb idevágó vívmányok szemelött tartásával mielőbb revizálni.

diálni, mert az eddigi elavult adatokhoz való ragaszkodás a mezőgazdaság kárát jelenti.

Eként nyilatkozik a „D. L. Presse“ folyó 10 ik számában *Dr. A. Stutzer*, a hirneves könnigsbergi bűvár és tanár. Reprodukáltam kijelentéseit e helyen, mert nézeteit régóta osztom, amint annak több év előtt már, a szaklapokban kifejezést adtam.

Sokkal kisebb fontosságú kérdések kiderítésén és megoldásán nálunk is fáradoznak hivatott szakemberek, az volna szép és kívánatos, hogy ezt a nagyfontosságú kérdést a mi magyar szájunk izlése szerint, itthon tisztázná valaki, pl. azok a derék magyar szakemberek, akik a „Takarmányozástant“ megírták és aképp, hogy pl. annak 2-ik kiadását ily irányban bővítenék és alakítanák át. Amit hogy annak idején meg is tesznek, a felett kétségem nem lehet. M. K.

Az előbbi kiállítások és a XIV-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás tanulságai.

XII.

A tervbe vett értekezlet még 29-én délután megtartott, melynek lefolyása és eredménye a következő volt:

„Az értekezletet gróf *Bethlen* András földművelésügyi miniszter nyitotta meg a következő beszéddel:

Tisztelt uraim! Nem szükség megemlékezni azon érdeklődésről, melylyel az ügy iránt viseltetnek; az erdélyi gazdaságnak ügyét értem s nem szükség körvonaloznom, hogy mi indít rá (valószínűleg gyakorlatinak fogják találni), midőn azt óhajtom, hogy amaz eszközöket és eljárásokat, melyek által szűkebb hazánkunk gazdasági felvirágozása remélhető, itt közvetlen a hivatott tényezőkkel és érdekeltekkel megbeszéljem.

Igen sajnálom, hogy egy szomorú családi esemény visszatart attól, hogy húzamosabb ideig jelen lehessek a tanácskozáson, de azt hiszem, hogy az idő elégséges lesz a szükséges mondani valók elmondására és meghallgatására.

Most tekintettel az idő rövidségére, lehetőleg szűkebb korlátokban kérem előadni eszméiket, nézeteiket, óhajtásaikat, sérelmeiket, hogy ebből, mint becses anyagból, mint eszű szerint ez ügyek vezetője, magamnak okulást szerezzek s azon jóakarattal, melyben azt hiszem, nem kételkednek (zajos éljenzés), elősegíthessem az állapotok javítását. (Hosszas éljenzés.)

Szabó József erre Tormay miniszteri tanácsost kéri fel, hogy ama kérdéseket, melyekre a miniszter felvilágosítást óhajt, előadja.

Tormay mindenekelőtt előre bocsátja, hogy most oly feladathoz jutott, melyre nem készült s ő nagyméltósága a miniszter e tárgyban nem is adott számára utasítást, tehát kéri, hogy mondandóit csupán úgy vegyék, mint egy szakember nyilatkozatát, ki az országnak ezen részét megszerette, szeretett ide ellátogatni, tanulmányokat tett s ezen tanulmányokból és tapasztalatokból kifolyólag talán egyik-másik kérdésben hozzá is szólhat az ügghöz, de mindenesetre az utbaigazítást meríteni fogja nem csupán ezen tanulmányokból, hanem a jelenlevők felvilágosításaiból amiket aztán feldolgozván, munkakörét megállapíthatja.

Én éppen — úgy mond — ezen ország-részt, viszonyainál fogva, az ország többi vidékeitől lényegesen eltérőnek taláтам s így azt, amit másutt talán üdvösnek, jónak lehet nyilatkoztatni, azoknak a módoknak az alkal-

SÁRGA KRISTÓF fehérnemű és vászonraktárában Kolozsvárt, Deák-Ferenc-u. (Belközép) 3. SZ.

A legnagyobb választékban és a legjutányosabb árban kaphatók:

Férfi, női és gyermek fehérneműk és harisnyák.

Különlegességek: dus választék minden kivitelű divatos férfi és női ingek, alsó-nadrágok, gallérok-, keze-lők- és finom zsebkendőkben.

Elvállal kiházasítási vagy magán szükségre kívánt mindenféle fehérneműk pontos elkészítését, kittingő szabás

Szönyegek minden fajtában és minőségben, u. n.: szalon-, fali-, futó-, ágyelibe-, és pamlágyszönyegek továbbá valódi **Linoleum** minden széles-ség és nagyságban.

Mindezekből folyólag az a nézetem, hogy szükséges a takarmányozási táblázatok és takarmány-szabványokat az újabb idevágó vívmányok szemelött tartásával mielőbb revizálni.

Hazai pokróczok, utazó- és gyapju-takarók a leg-olcsóbbtól a legfinomabbig.

Amerikai önműködő ablak-függönyök (roletták) minden nagyságban kaphatók!

és jó összeállításra legnagyobb figyelem fordítatik.

Valódi késmárki lendamaszt asztalmű 25% gyári áron alól kapható.

mazását itt jónak mondani, vagy javaslatba hozni nem lesz helyes. Ha az Alföldön végig nézünk, időszakonként látunk munkás csoportokat, melyek szorgosan dolgoznak, de aztán bizonyos idő leteltével sokáig ember nélkül marad a magterület, úgy, hogy mért-földekre nézhetek, ahol egy templomtornyot láthatok és munkást kaphatok. Ott természetesen más módzatokkal kell a gazdasági ügyekben a sikert megkísérteni, mint itt. Ott időszaki a munka, míg nálunk ez elvvel nem boldogulhatnánk. Vizsgálunk kell itt a talajviszonyokat is, hogy egyik-másik minő műveletre alkalmas, vizsgálunk a helyzetet, mellékkörülményeket, hogy a gazdálkodás melyik ágazatának a kultiválása járna szerencsével.

Itt egyes apróbb részletekre találunk, melyek fontossággal bírnak. Ugy vagyunk velük, mint a kis gyermek az összerakó képekkel, melyeknek egyes részei talán haszontalan daraboknak tetszenek, de összerakva a részleteket, szép egész lesz belőlük. Itt is az apró részletekre kell ügyelni, nem mint azon a vidéken, ahol csupán a mezőgazdasági időszaki munkára van talaj, itt folytonosan dolgozni kell, hogy a nagy versenyben, melyet mi magunk zúditottunk magunkra a közlekedés fejlesztése által, megálljunk és hogy ez ország rész missziójának eleget tehesen.

A kérdéseket éppen azért szeretném részletezni s beosztani egyes faktorokra, hogy az egyes dolgok kivételében a kellő útmutatók meg legyenek nekünk adva s az út, mely itt megmutatattik, következő legyen.

Fontos a talaj, annak megmunkálása és felhasználása egyrészt mezőgazdasági termelés, másrészt állattenyésztés tekintetéből. Melyek szükségesek a növénytermelésre, melyek az állattenyésztés tekintetében s melyek azok, a mikre a gazda nem fektet súlyt? E kérdések jönnek elsőbbségben figyelembe. Bizonyos, hogy az apró állatok tenyésztése és a gyümölcsstermelés is az, melyekre az egész országban nics vidék, mely annyira alkalmas legyen, mint az erdélyi részek egyes területei. (Igaz. Ugy van.)

Ha felsoroljuk nézeteinket a talajviszonyokra vonatkozólag, ha áttérünk az állattenyésztés kérdéseire s utóljára befejeznők a tanácskozást azokkal, a miket kicsi kérdéseknek tartanak, de a melyeket én igen hasznosnak talállok, ha ilyen módon tárgyalnánk, akkor azt hiszem, megfelelénk az intencióknak, miknek kifejezést adott a földmívelésügyi miniszter ő nagyméltósága. Így osszuk be a tárgyalni valókat s ha nem is lehetne mind bevégezni, (minthogy a kezdet megvan, a folytatás könnyebb lesz) ezen a nyomon haladva, könnyen célt fogunk érni. Ha az egyes részletek előadatnak, talán még szót fogok kérni. (Éljenzés.)

Miksa Imre: Nagyméltóságú miniszter úr! Tisztelt értekezlet! Nagyon sajnálom, hogy éppen ezen alkalommal a méltóságos miniszteri tanácsos úr nézeteivel mindenben egyet nem érthetek. Mert én azt hiszem, hogy legelőször egy általános nézetet kellene kimondani azt illetőleg, hogy mit kellene itt tenni a vagyoni gyarapodás emelésére. Hogy ennek a véleményemnek hangot merek adni, arra

felbátorított a nagyméltóságú miniszter urnak ama nyilatkozata, mit elődei is hangoztattak, hogy Erdélyben, akármely térre lépünk is, elég anyagot nem szolgáltat arra, hogy a közvagyonosodás bekövetkezzék. A közvagyonosodás elérésére pedig szükség volna, mint itt két miniszter is kifejezte, hogy Erdélyre súlyt kell fektetni nemcsak a közgazdaságért, hanem azért is, mert Erdélynek fontos a helyzete, a civilizáció, kultura fészke kell hogy legyen. Az én csekély nézetem szerint az erre szükséges közvagyonosodás a mezőgazdaság által nem létesíthető, sem a talajviszonyok, sem az összes faktorok nem biztosíthatják. Két nagy mezőgazdasági hataiom van a szomszédunkban, Magyarország Királyhágón túli része és Románia gazdag földjei, melyekkel a földmívelésben a versenyt ki nem bírhatjuk.

Erdély csak akkor haladhat, ha itt meghonosítjuk a gyári ipart. Minden anyagunk, viz, fa, kőszén meg van hozzá. Minden faktor közreműködhetik, hogy itt gyáripárt létesíthessünk, csupán egy faktoral nem birunk: Ez a pénz. Ezt kell megteremteni.

Nekem adataim vannak arra, hogy külföldön vannak gyárak, melyek az anyagot nem képesek beszerezni s ide folyamodnak, hogy Erdélyben az anyagot felkeresik és kiviszik külföldre. Az én nézetem az, hogy törekedjük elérni, hogy a mi anyagunkat itt dolgozzák fel. Vannak Erdélynek, oly mondatom holt tőkék, melyeknek itt nem támogatói akadnak, hanem ellenségei. Biztosítani kell, hogy e tőkék a gazdagság emelésére használtassanak fel. Meg vagyok győződve, hogy ő nagy nagyméltósága kitűzte célul, hogy ezen faktorokat fel kell használni arra nézve, hogy Erdélyben a közgazdaság előmozdítassék. Ajánlom, hogy a részletek megbeszélése előtt mondjuk ki, hogy Erdélyben fel kell karolni a gyáripárt, mint oly eszközt, melylyel a vagyonosodást s ezzel együtt az ország rész fontosságát emelhetjük.

Betegh Sándor azzal kezdő beszédét, hogy most azt kérdik tőlünk: mi fáj? mi akadályozza előhaladásunkat? A válasz: nincs pénz! Miért nincs? Feleletet adok. A pénzszerezésben, a vagyonosodásban akadályoznak a gazdasági élet politikai és gyakorlati körülményei.

Politikailag számíthatjuk azt a veszedelmet, mely Erdélynek marhatenyésztését fenyegeti, a külföldi fajtájú marhák tüdővész s más betegségekkel történt inficiálásával, mely a kivített megakadályozza.

De vannak mi magunknak szarvasmarháink, melyek paralell haladnak a külföldivel jószágban, szépségben, sőt itt-ott el is hagyják. Nem a szomszedságért mondom, de láthatjuk a kiállításunkon, van e a külföldnek oly szép szarvasmarhája, mint a Wass Alberté. A mi szarvasmarháinkat kell ápolni, művelni, hogy a marhatenyésztés meg ne bukjen.

A második az, hogy ne méltóztassék azt mondani, hogy termesszünk gyümölcsöt, mert ecetre természetjük. Termesztettünk mi gyümölcsöt. Vagyunk, akik két-három waggont tudunk eladni. Termesztünk mi eleget, de kérdés, hogy kinek? Termesztünk többet, ha lesz hogy kinek eladjuk. Ha nem biztosítjuk az eladást, akkor természetünk akármenny-

nyit, fejleszthetjük a természetét szövetkezet által, de nem lesz hasznunk belőle.

Harmadszor bátor leszek felhívni ő nagyméltóságának figyelmét Torda-Aranyosmegye vasúti tarifájára. A legújabb vasúti tarifa Torda-Aranyosmegyét lényegesen sújtja, mert a husz százalékos elengedéssel többet fizünk annál, mint amennyit eddig kedvezmény nélkül fizettük. Ha ő exellenciája, társmiszterének tudomására juttatja, hogy mily fontosak azok a feliratok, melyeket Torda-Aranyosmegye és több megye a vasúti tarifa miatt felterjesztett, talán nem fogja hevertetni a feliratokat s a kéréseknek helyet ad. Kérnök még a kormánytól, hogy a miniszter az erdélyi bortermelők szövetkezetét, amennyire hatásköre engedi, mint eddig, ezután is támogatassa, miáltal az a reményünk, hogy a megkezdett munka sikeresen folytatattatik tovább.

A gyári munkára nézve, azt vélem, hogy az olyan ország, mint a miénk, hol a kézi munkaerő a földmívelésre is alig elég, nem alkalmas. Helyes gondolat ugyan a gyáripár más tekintetből, de még nincs itt az idaje.

Volna még egy ijesztő réme e hazarésznek: a borzasztó elszegényedés, mely a régi jobbágyságra viszi vissza a népet. A jobbágyság felszabadult, de a jobbágyság igazában most kezdődik. Nézni kell a népet hogy hanyatlik alá rohamosan. S hol a föld? Azoknál az intézeteknél, melyeket humánus intézményeknek kiáltanak ki, a takarékpénztáraknál, melyek nyolcz százalék cimen tizenkét százalékot vesznek. A magas kormányának a figyelmét ez intézetekre is kérem, mert ezek a birtokosság veszedelmei.

Sigmond Dzsó: Nagyjában sem az előtte szóló, sem a Miksa Imre nézeteihez nem csatlakozhatom. Aláírom, hogy szükséges az ipart előmozdítani, de méltóztassék megtekinteni, hogy a hol virágzó ipar van, annak talaját ott találjuk, ahol a földmívelés kifejlődött. (Helyeslés.)

Ma Angliát kivéve, egész Európa összes államaiban a mezőgazdaság termeli a legtöbbet, az ipar mellette eltörpül. (Ugy van.) De nem azért vagyunk ide összehíva, hogy a felett határozzunk, hogy az ipart, kereskedést vagy földmívelést terjeszszük. Ő exellenciája részortjába a földmívelés tartozik, azt vélem, erről kellene szólni. Én, dacára, hogy iparos vagyok, a mezőgazdaság mellett szeretek szólni. Csatlakozom Tormay miniszteri tanácsos nézetéhez, hogy nálunk a kicsiségeknek tetsző dolgokat kell figyelembe venni, hogy boldogulhassunk. A gyümölcsstermesztést jelentékeny tényezőnek tartom. Meg kell mondani gazdátársainknak, hogy a mikor sirnak, ha hat és fél forintot kapnak egy métermázsa búzáért, örülhetnek, hogy tíz krajcárt kapnak egy körteért. Hisz Miksa Imre barátom is a gyümölcsstermesztés híve, mert a bora is gyümölcs, csak hogy kinyomva kerül fogyasztásra. (Tetszés.) El kell ismerni, hogy oly kincs van a kezünkben a gyümölcsstermesztéssel, melyet nem szabad eldobni. A miniszternek a jóakarathoz, melylyel e kérdést előrevinni törekszik, a mi közreműködésünk szükséges, hogy a gyümölcsstermesztés fellendülése mielőbb eléréssék.

„AGRARIA“

magyar gépforgalmi
részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság
resiczai mezőgazdasági gépgyárának vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Eltörhetetlen tégelyacélekefej.

Páncélaél-kormányilemez.

Magasított azél-ekefej.

1238

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

Tiszta acélananyag
s a j á t
hámorainkból.

Rövidített leveleim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2. Sürgőncim: „Agraria“ Budapest.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállítunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmívelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, fellümulja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

Hallottam gazdasági viszonyaink javítására vonatkozólag némely dolgokat felemlíteni s ezek közt van különösen egy melyet igen fontosnak tartok, az tudniillik, hogy vidékenként állattenyésztési szövetkezetek létesüljenek. Mi mint állatkiállítási szakosztály, csupán díjazni tudjuk azokat az állatokat, melyeket ide elhoznak, de hogy az állattenyésztés fejlődjék, hogy a díjazásra minél több és minél szebb állat legyen érdemes, arra kellene a vidéki állattenyésztési szövetkezetek. Szükséges, hogy az állattenyésztés fejlesztésére megynként szorgosabb figyelemmel legyenek, kellő útmutatásokat nyerhesse, tapasztalatokat szerezhessenek. Én az állattenyésztési szövetkezetek eszméjét felkarolandónak vélem. És ismételtén a gyümölcsstermesztés fontosságát. Az erdélyi lakoságnak tudnia kell, hogy egész Európa elismri, hogy olyan kitűnő gyümölcsöt, mint az erdélyi, sehol sem képesek termelni. Valóságos vakság és indolencia, hogy a gazdaság eme fontos ága nem részesül figyelemben. Ő nagyméltósága azt óhajtja, hogy az erdélyi részeken a gyümölcsstermesztés, mely milliókat hozna be, fejlesztessék s e törekvést nekünk a magunk hasznából támogatni kell. Semmibe veszik azt, hogy a tojáskivitel mennvit teszen, de én tudom, hogy ez óriási jövedelmet képvisel s ezért igaz az is, hogy az apró marhatenyésztés fejlesztendő.

Nagy Dezső szólalt fel ezután. Előrebocsátva, hogy a gyakorlati életben fontos kérdések megoldásáért jött össze az értekezlet felhívja a figyelmet arra a körülményre, hogy bár sokat beszélnek az amerikai szőlőoltásokról, ő ily szőlőoltást tényleg nem látott és nincs tudomása, hogy Erdélyben ilyen léteznék. Ajánlja, hogy az amerikai szőlőoltások, legelső sorban Kolozsvárt gyakorlatba vétessenek. (Közbeszólások: van elég Ényeden, Monostoron!)

Szabó József beszélt most.

Méltóztassanak megengedni — ugymond — miután ő nagyméltósága a gyűlés vezetését reám bízta, hogy felkérjem az értekezleti tagokat, hogy az általános tárgyalást befejezettnek tekintve, ő nagyméltóságának óhajtása szerint a részletekbe menjünk át.

A nagyméltóságú miniszteriumtól éppen ma jött le a válasz a gazdasági egyesület ama felterjesztésére, melyet a hiányok pótlása végett tett. Örömmel jelentem, hogy a fontosabb tételek el lettek fogadva. Vannak ugyan egyes pontok, a melyek igen költségesek, például a monostori tehénfejő állomás felállítása, melynek megfelelő már van egy létesítve, ez megtagadtatott. A második az, hogy Torda-Aranyosmegyének vagy Kolozsmegyének is a vasúti tarifája most kedvezőtlenebb, mint a milyen eddig volt, — ebben a kérdésben a miniszter konkrét adatokat szerez. Hasonló fontos kérdés az alagcsövezés olcsósága, mely tárgyban szintén jött válasz, a mi azonban azt tartalmazza, hogy a miniszter nagyobb kedvezményt nem adhat. Ezek volnának azok a kérdések, amikre újabb felvilágosítást kellene adni. Például, hogy Fogarason az alagcsövezésre a gyár meg van, de a szállítás többbe kerül, mint maga az alagcső.

A tenyészállatkiállítás szállítmányainak tarifáját is meg kellene könnyíteni jövőre, hogy a kiállítás ne legyen csupán a közeli vidéknek a kiállítása, mint most, mikor olyan sokba kerül a szállítás, hogy a távolabbi vidékről csak a biztos nyereség tudatában hoznak kiállítani valót.

Ami az amerikai szőlőoltást illeti, igenis mondhatom, hogy Nagy-Ényeden folyamatban van a szőlőoltás, ezenkívül Medgyesen is, azután pedig Bánffy-Hunyadon létesített ilyen amerikai szőlőoltó telep.

A dohánytermelés meghonosítása ez országunkban lehet még feladatunk. Ha a földmivelésügyi miniszter kitudja eszközölni (nálunk nem lévén akkora terjedelmű alkalmas területek, mint a minők az engedélyek szabva vannak) hogy kisebb területre is adassanak

engedélyek, ez a könnyítés előmozdítja a dohánytermelést.

A gyümölcsstermesztést nem tekintem oly kevés fontosságúnak. Mint alkalmam volt ma már egy izben mondani, a köztelek által igen hasznos módja van adva annak, hogy a termelés olcsón terjesztessék.

Annak előmozdítására, hogy a gyümölcsstermesztés a kisbirtokosok és köznép között is terjedjen, gondolnám, hogy a faiskoláknak tényleges létesítésére kellene szigorúan törekedni.

A baromfitermesztés a tojáskivitel miatt fontos, a sertéstermesztés tekintetében pedig különösen a hússertésre kell gondot fordítani az ország rész olyan területein, ahol a területi dimenziók olyanok, hogy nagyobb legelőt nem lehet előállítani. Azt hiszem ezekről kell tájékoztatást nyújtani a miniszter ő nagyméltóságának. Bátor vagyok felkérni Tormay miniszteri tanácsos ő méltóságát, hogy ezen kérdések valamelyikére útbaigazítást adjon.

(Folytatjuk.)

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Védekezés a gabonaüszök ellen.** Hogy az üszök ellen eredményesen eljárassunk, a következőkre kell fölétlenül ügyelnünk: 1. a vetéshez csakis teljesen érett gabonát vegyünk; 2. erősen üszkös gabonát vetéshez ne használjunk; 3. a vetés mindig pácolandó; 4. a vetéshez szükséges gabonát csakis kézi csépléssel nyerjük, *Jensen J. L. forróvizpáca*: árpa négy órán át hideg vízbe áztatandó és további négy órán át egy vizes zsákban őrizendő. Zab, búza és rozs nem lesz előbb beáztatva. A melegvíz hőfoka árpa részére 51,5—52,5°C., búza, zab és rozs részére 53—54°C. legyen. A bemártás öt percig tartson. A gabonát, amelyet előbb egy kosárba öntünk, $\frac{1}{2}$ percen át 5—6 másodpercig a víz alatt és 3—4 másodpercig a víz fölött tartsuk. A további $\frac{1}{2}$ percen át a már így kezelt gabona egy második edényben 16—20-szor mindenkor 10—12 másodpercig a víz alatt és 3—4 másodpercig a hasonló hőfokkal bíró víz fölött tartatik. Az öt perc multával a gabona azonnal hideg vízzel le lesz öntve és kiterítve. 2. *A csakis hideg vízzel való lemosás* semminemű garanciát nem nyújt az üszök ellen. 3. *Cerespor*. Áll kénkáliumból, nagyon drága, kevésbé hasznos és így nem is ajánlatos. 4. *Formalin*. Nagyon jó fertőtlenítő szer, csak a gyakorlatban még költséges volta miatt, nem használható. Bactord ajánlja, a vetésre szánt gabonát egy nagy csöbörbe tenni, a melybe literenként 3 gr. formalint teszünk és öt percig ez alatt a formalinos víz alatt tartani, majd vizesen elvetni. 5. *Kékkőpác és utólagos kezelés maróluval* Kühn Gy. szerint. 1 hl. vízben 500 gr. kékkövet föloldunk. A vetésre szánt szemek ebbe az oldatba lesznek öntve és 12—16 óráig behagyva. Egy második csöbörben szintén egy hl. vízben 5 kgr. marómeszet öntünk. A kékkőoldatot most beeresztjük, a benne lévő gabonát hidegvízzel leöblítjük és azután a meszes vizet ráöntjük. A vetőmagnak tisztán kékkővel való belocsolása teljesen eredménytelen.

+ **A repcetermesztés és trágyázás.** A repce, mint ugyancsak igényes növény, teljes kifejlődéséhez nemcsak bőséges trágyázást, hanem humuszdús, jól meglazított és gyommentes földet igényel. Az első igényt a megfelelő trágyázással ki lehet elégíteni, míg az utóbbi természetes talajalkaton kívül a vetésforgótól is függ. Ezt még a legkedvezőbb természetes viszonyok közt sem szabad figyelmen kívül hagyni, különben balsiker lesz az amúgy is kívánatos repcetermesztés vége. A kalászos növények az előzetes trágyázással a földre vitt humuszt annyira fölemesztik, hogy a termőtalajréteg hátrányos összetömődése fog bekövetkezni. Ezt a bajt elkerülhetjük, ha a repcét árpa és rozs közé toljuk be. Ha ilyen vetési rendben történik a repce termelése s ha a szükséges tápanyagokat kellő trágyázás-

sal megadjuk neki, akkor szinte bizonyossággal számíthat a gazda teljes termésre, különösen, ha kapálással a vegetáció alatt kellő talajlazításról is gondoskodunk. A műtrágyák közül vetés előtt 3—4 mázsa ammoniakszuperfoszfát adandó, amit a vegetáció ébredésével 1 mázsa salétromtrágyával lehet kipótolni. Ha trágyalével öntözhető meg a föld a vetés előtt, akkor kénsavas ammoniából meg lehet takarítani, ezzel szemben azonban a foszfor-sav egyenlő mennyiségben adandó. A jelzett termelési sorrendnek még az az előnye is van, hogy a rozsnak kedvezőbb hely jut s így nagyobb terméssel bírtak. *D. L. P.*

+ **Borjúk hasmenése.** Fialat állatoknál a hasmenés egyike a leggyakoribb bántalmának, mely néha nemcsak végzetessé válhat, de gyakran tömeges megbetegedéseket is idéz elő. Szopós borjúknál sok esetben az anyaállat egészségében beállott zavaroknak a következménye, de felléphet fertőző alakban is; leggyakoribb azonban a mesterségesen szoptatott állatok között.

Addig, amíg a borjú szopik, csekély mennyiségű tejet vesz egyidejűleg magába, miközben fejét és nyakát oly helyzetben kénytelen kinyujva tartani, hogy minden egyes korty tej egyenesen az oltóba kerül. A szokásos eljárás az állatok mesterséges szoptatása körül abban áll, hogy mindenekelőtt megtanítják őket, mintha már felnőttek volnának, a vederből való ivásra. Ez legtöbbször úgy történik, hogy az ápoló a vedret a földre állítja s a tejbe sülszített ujjait szopogatja az állat. A borjú ilyenmódon csakhamar megtanul inni, de feje és nyaka nincs abban a helyzetben, a minőben az az anya tőgyén szopó állatnál szokott lenni; ehhez képest azután a felvett tej mennyisége is sokkal több és egy része a bendőbe jut, ami fiatal állatokban még nem kelően fejlett. A tej a bendőben bomlásnak indul s miután ezen folyamat minden itatás alkalmával ismétlődik, annak eredménye hasmenés lesz. Rieler négy ily esetet vizsgált meg az állatok halála után s mindannyiszor nagy mennyiségű tejet talált szétbomlott állapotban.

A mesterségesen felnevelt borjúkat a legjobb minőségű kaucsokból készült és igen gondosan kezelt szopóka segítségével kellene táplálni, a melybe az bele is haraphat és nem szakad, ha szopogatja. Szopóka, veder, továbbá minden alkalmazásba kerülő szer a lehető legtisztábban tartandó és használat után először meleg szódaoldattal, majd tiszta vízzel öblítendő ki. A szoptató-készüléket alkalmazásakor úgy helyezzük el, — és ez fontos, — hogy a borjú kénytelen legyen kinyújtott nyakkal ugyanazon testtartást elfoglalni, mintha az anyaállat tőgyén szopna. (Chron. agr. du Canton de Vaud. — Österreichische Monatschrift f. Tierheikde. 1903. 11. sz.)

EGYLETI ÉLET.

Az Erdélyi Gazdasági Egyesület igazgató-választmányi ülése.

— 1904. januárius 14. —

Elnökölt: Cs. Szabó József e. elnök.

Előadott: Tokaji László e. titkár.

Fegyzett: Éber Ernő s. titkár.

Jelen voltak: Nagy Dezső, dr. Papp József, Molnár Sándor, br. Mannsberg Sándor, Lészai Ferenc, Gruner Károly, dr. Szentkirályi Ákos, Eöry Tivadar, Réti János és Páter Béla ig.-vál. tagok.

Elnök: a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Szentkirályi Ákos, Gruner Károly és Eöry Tivadar tagokat kérte föl.

1. Mult XI. 28. és dec. 1-én tartott ülés jegyzőkönyve fölolvastatván — tudomásul vétetett.

2. E. stitkár bejelenti, hogy 3 kolozsmegyei községben, Ketesden, K. Szt.-Királyon és M.-Bikalon a földmivelésügyi miniszter által támogatott tanfolyamok folyamatban vannak s a negyedikben — előreláthatólag Györgyfalván — még e hóban fog megkezdődni. E

bejelentés révén javasolja, hogy az E. G. E. szavazzon meg bizonyos összeget, amely arra szolgáljon, hogy a tanfolyamok résztvevői által készített *szőlősdállító kosarak* szükséghez képest előlegképpen *rögtön kifizethetők legyenek*, ha azt a megkívántatott minőségben beszállítják. Ig. vál. ezen célból 200 koronát szavaz meg, oly föltétellel, hogy a minőség megfelelő voltáról a keresk. kamara szakértője által fog meggyőződést szerezni s az előleget a kamara megtéríti.

Jelenti továbbá, hogy 10 kolozsvármegyei községben 60 népies gazdasági előadás fog január és február hónapban tartatni s a tiz községből a kolozsvári kiscgazdáknak is 8 előadást fognak tartani, — Tudomásul vétetik.

E. elnök indítványozza, hogy a földmiv. ügyi miniszterhez fölrirat intéztessék aziránt, hogy a kolozsvári gazdasági tanintézetben a *gyógyfűvek* természetére kísérleti tér létesítsék, azoknak földolgozására ott alkalmas berendezés állítsák be. — Ig. vál. az indítvány értelmében határoz, hozzátevé azt, hogy ez irányban az erdélyrészi gazdasági egyesületekhez és a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarához pártolás céljából átiratok intézendők.

Ugyane tárgygyal kapcsolatban e. elnök indítványára és többek hozzászólása után — ig. vál. azt határozza, hogy a földm. minisztertől kérendő, miszerint a kolozsvári gazdasági tanintézetnél eszközölt kísérletek eredményei az „Erdélyi Gazda”-ban a *»Kísérlet-ügyi Közlemények«*-kel egyidejűleg tétessenek közzé, sőt ha lehet, az ott való publikálást megelőzőleg.

3. E. elnök bejelenti, hogy a *kolozsvármegyei szakosztály* ügyében a törvényhatóság-hoz beadott fölterjesztést az a decemberi közgyűléstárgyalta s az ügyet előkészítés és javaslat érvéget a mezőgazdasági bizottsághoz tette át. — Tudomásul vétetik.

4. E. titkár bejelenti, hogy a székely kiállítás ügyében a következő testületek fejezték ki hozzájárulásukat, helyezték kilátásba támogatásukat és részvételüket:

Az Udvarhelymegyei Gazdasági Egylet, a Székely Társaság Székely-Udvarhely, a Székely Egyesület Budapest, az Udvarhelymegyei alispáni hivatal, a Székely Társaság Szepszi-Szt.-Györgyről, a Városi Tanács Marosvásárhelyről, a Kereskedelmi és Iparkamara Marosvásárhelyről, az O. M. G. E. Budapestról, az E. M. K. E., a Székely-Udvarhelyi városi tanács, az Erdélyi Kárpát Egylet Kolozsvárról és annak balneológiai osztálya Budapestról, Kolozsvármegye törvényhatósága és a székely miniszteri kirendeltség. — Ig. vál. a bejelentést tudomásul veszi s a kiállítás ügyében tartandó előértekezlet idejét februárius hó 2-án, d. e. 10 órára tűzi ki.

5. Az Erd. Kertészeti Egyletnek *kertmunkásképző-intézet* föllállítására vonatkozó átiratára — ig. vál. határozza, hogy ilyen intézet föllállításának a minisztertől való kérését nem tartja célszerűnek, azonban a kertmunkásképzés lehetővé tételére szükséges intézkedések megállapítása céljából a múlt ülésen kijelölt bizottságot Ritter G. főkertészszel kiegészítve újból kiküldi azzal, hogy ezen bizottság tanácskozására a kertészeti egylet is meghívandó.

6. Közgyűlés napját — ig. vál. március 27-ére, virágvasárnapra határozza meg.

7. A meghívó óta beérkezett tárgyak során előadatik

a) az *erdélyrészi méhészeti egyesületnek* azon írásbeli kérése, hogy ezen egyesület szakosztályként, autonom kezelési jogkörrel az E. G. E.-be fogadtassék s a fönnállása érdekében a földmiv. ügyi miniszterhez segély ügyében intézett kérése pártoltassék. — Igazg. vál. határozta: az erdélyrészi méhészeti egyesületet szivesen, örömmel fogadja vissza mint szakosztályt, a miniszterhez intézett kérését fölterjesztéssel fogja támogatni; de az E. G. E. részéről való netaláni anyagi támogatást illetőleg csak a minisztertől adandó válasz alapján fog határozni.

b) Az udvarhelymegyei gazd. egylet kérése, hogy a febr. 29-én tartandó *sz. keresztúri bikavásárra*, szokásos jutalomdíjat adjon az E. G. E., hogy a kiállítás az E. G. E. közreműködésének kitételével legyen hirdethető s hogy a vásárra és kiállításra az E. G. E. képviselőt küldjön ki. — Ig. vál. 200 K. jutalomdíjat ad és egyebekben is eleget tesz a társ. egyesület kéréseinek.

c) Kolozsvár törvényhatóságának kérése, hogy a *sertés konzumvásár* ügyében tartandó szakértekezleten képviseltesse magát az egylet. — Ig. vál. a képvisellel Jakab László, báró Jósika Gábor, dr. Szentkirályi Ákos és Tokaji László tagokat bizza meg.

d) az O. M. G. E.-nek azon fölszólítására, hogy a Fiumében megjelenő *»Kivándorlási Értesítő«*-t terjeszsze és pártolja, — Ig. vál. egyelőre 1 példányra való előfizetést határoz.

e) a kolozsvári keresk. és iparkamara véleménykérése az iránt, hogy mi az oka a *szilvakivitel* hanyatlásának. — Ig. válaszmány a kivitel hanyatlását a gyengébb termésekben, de különösen a szilvóriumfőzés nagyarányú emelkedésében látja.

f) évdíjas tagúl belép *Papp Elemér*, Nagy-Almásról. — Tudomásul vétetik.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Gazdasági előadások Kolozsvármegyeiben.** Az E. G. E. a földmiv. ügyi miniszter támogatásával az idei télen tiz községben 60 előadást rendez mindenütt a helyi gazdasági viszonyok által megkívánt praktikus tárgyakból. Nyolc előadás *Kolozsvárnak* külföldi utcai kerületében fog tartatni s ezeknek az előadásoknak sikere is már biztosítva van. Az előadások ideje egy községet, Nagy-Sármást kivéve vasárnapokra van kitűzve, mikor a falusi gazdalakosság a legkönnyebben vehet részt azokon.

Folyó hó 14-én Nagy-Sármáson előadásokat tartottak *Dr. Seyfried Károly* gazd. akad. segédanár: a szántóföldek trágyázásáról és *Barna Balázs* gazd. tanint. segédanár: a gyümölcsfák és szőlő betegségeiről

17-én Kolozsvárt: *Irsay József* ev. ref. lelkész: a kiscgazda életviszonyairól és *dr. Szentkirályi Ákos* gazd. tanint. igazgató: az állattenyésztés köréből.

Ketesden: Éber Ernő, E. G. E. s.-titkár: a gazdakörökről és szövetkezetekről, *Hoffmann Ferenc* gazd. tanint. s. intéző: a rendszeres takarmányozásról.

Magyar-Bikalon: az előbbieket: a gazdasági törvények ismertetéséről és a szántóföldek trágyázásáról.

Kalota-Szt.-Királyon: Varga Kálmán gazd. tanint. tanár: a legelő- és rétgazdálkodásról, *Gajdáczy Jenő* állatteny. s. felügyelő: a háziállatok takarmányozásáról és ápolásáról.

Damoson: ugyanők: a kapásnövények termeléséről és a szarvasmarhatenyésztésről.

Válaszúton: Gruner Károly nagybérlo: a kiscgazda állattartásáról tekintettel a kolozsvári piacra, *Cséner Lajos* gazd. szaktanár: a komlótermelésről.

Kidében: ugyanők: a szántásvetésről és a gazdasági növények életéről.

— **Kiscgazdák birtokvásárlása.** A napilapok hirt hoznak arról, hogy az alsó rákosi (Nagy-Küküllővármegye) községi közbirtokosságnak 252 kiscbirtokos tagja megvásárolta *gr. Teleki Sámuelnek* gyönyörű birtokát négyszázhuszötzer korona vételáron. Ez a hír mindenestre az ottani kiscbirtokosságnak térfoglalását és megerősödését jelentené s ez annál örvendetesebb lenne, mert a község jobbára

magyar s így ez a birtokvásárlás kedvező anyagi viszonyaira enged következtetni.

— **Gyümölcsaszalás a Székelyföldön.** A földmiv. ügyi miniszterium a múlt évben ingyenes használatra gyümölcsaszalókat engedett át a gazdáknak. Az aszalásnak nagyon szép hasznát látták. Az eredmény több helyen arra buzdította a szövetkező gazdákat, hogy beszeressenek ilyen Cassenil-féle aszalókat. Egyes vidékeken az egész gyümölcsstermést földolgozzák és nem rontják az árakat a piacok gyümölcsessel való elárasztásával.

— **Vízimunka a Székelyföldön.** A kisebb vízimunkálatok engedelmzési eljárásának egyszerűsítése s olcsóbbá tétele érdekében a földmiv. ügyi miniszter úr rendeletet intézett Csik-, Maros-Torda-, Háromszék- és Udvarhely-megye alispánjához, a brassói és nagyenyedi kúrturmérnöki hivatalhoz hogy a víziművek engedelmzéséhez szükséges adatokat közegeikkel szerzettessék be, különösen olyan esetben, midőn arról győződtek meg, hogy a kért vízimű a terv benyújtásával járó költségeket nem bírja meg. A miniszter még azt is kijelenti, hogy szegénysorsu kérelmezőkkel szemben hajlandó a szakértői eljárási költségeknek befizetésétől teljesen eltekinteni.

— **Az első gözeke-szövetkezet Magyarországon.** A Barsmegyei Gazdasági Egyesület kezdeményezésére most van alakulóban az első gözeke-szövetkezet. Az aláírások már megtörténtek és 1800 magyar hold évi szántását képviselő gazdák jegyezték az üzletrészeket úgy, hogy a megalakulás biztosítottnak tekinthető, mert 1800 hold kellő foglalkozást ad egy 20 lőerejű gözekének. Az alapelvek, melyeken a szövetkezés létrejön, a következők: Minden gazda bejelenti az évenként szántandó holdak mennyiségét. Minden hold 50 K. üzletrész jegyzésére kötelez, Ebből 15 K. a befizetés. A szövetkezet, mint vállalkozó szerepel a tagokkal szembe és oly árért végzi el a szántásokat, mint a mennyiért eddig az idegen vállalkozó szántott. Az ezért befolyó összegekkel ki lesz egyenlítő a vételár és az üzemköltség. 4 év múlva a gözeke vételárát így telyesen tölesztik és az ötödik évben az előlegezett 15 K. kerül visszafizetésre. Ezen időn túl a gözeke megtartottnak tekinthető és akkor már olcsón fog szántani a tagoknak. A gözeke-szövetkezet székhelye Léva lesz és működési területe a Garamvölgy jobb és balpartja.

— **Élő hasznos vadak külföldre szállítása.** A hivatalos lap most közli a földmiv. ügyi miniszter rendeletét, melyben a hazai vadtenyésztés érdekében elrendeli, hogy élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását külföldre (beleértve Ausztriát és a megszállott tartományokat is) szállítani csak hatósági engedéllyel szabad. Az engedély iránt a kérvényt közvetlenül a földmiv. ügyi miniszterhez kell beadni. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles azt, hogy a vadbefogást, tojászedést a vadászat tulajdonosa a szerződésben nem tilalmazta. Az engedélyt a földmiv. ügyi miniszter adja meg. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki, mely a szállításmánnyal együtt a vasúti, hajózási, illetve postai felvételi hivatalnak átadandó. Aki élő hasznos vadat és hasznos szárnyas vad tojását engedelem nélkül szállítja külföldre, kihágást követ el és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő s nemcsak az eljárási költségben, hanem a vadak etetési kezelési költségeiben is elmarasztalendő.

— **A Gazdák Biztosító Szövetkezet** és az *»Osztrák Elemi Biztosító«* között létrejött megállapodásról — szemben némely laptársunk helytelen közleményével, illetékes értesülésünk alapján a következőket jelenthetjük: Az Elemi redukálván üzletrészt, ebből csak a gyári üzleteket és a Budapest székes főváros területére eső biztosításokat tartja fenn, a többi ügynevezett *»civil«* biztosítások lebonyolításával pedig a Gazdák Biztosító Szövetkezetét bizza meg olyformán, hogy a kiállított kötvényeket lejáratukig érvényben tartja és a vonatkozó díjak beszédését és a felmerülő tűzkároknak

az »Elemi Biztosító« kötvényfeltételei alapján való rendezését a Gazdák Biztosító Szövetkezete vállalja magára. Minthogy tehát az Elemi Biztosítótól átvett felek e biztosító kötvényfeltételeinek fentartása mellett lépnek át, nem válnak a Gazdák Biztosító Szövetkezete tagjává s így a szövetkezet alapszabályaiban gyökerező kölcsönös egyetemleges felelősség kötelezettsége ezen Elemitől átléptettek nem is terheli, viszont azonban nem is részesülhetnek a »Gazdák Biztosító Szövetkezete«-nek azon alapszabályszerű előnyében, hogy a Szövetkezet üzletfeleslegéből díjvisszatérítést kapjanak. A »Gazdák Biztosító Szövetkezete«-nek ezen ügy lebonyolításából az az előnye származhatik, hogy az Elemi által odott jognál fogva az Elemi lejáró kötvényeit saját részére, saját feltételeivel újból megszerezheti. Az eképp újonnan biztosítottak tekintetnek csak a »Gazdák Biztosító Szövetkezete« tagjaiul, s mint ilyenek már a szövetkezeti alapszabályok kötelezetei közé fognak tartozni.

A Nagyszebeni Földhitelintézet törlesztéses jelzálogkölcsönöket ad

2000 K.-tól kezdő összegekben, mely kölcsönök készpénzben fizettetnek ki és 4, 4½, 4¾ és 5% kamatláb és ¾% kezelési díj mellett a tőketörlesztéssel együtt félévi részletekben visszafizetendők a következő feltételek alatt még pedig minden 1000 K. tőke után fizetendő:

A.	1. 10 évi törlesztésre félveként	K. 65.04 f.
	2. 20 " " "	K. 41.75 f.
	3. 30 " " "	K. 34.79 f.
	legkisebb kölcsön 2000 korona, kivételesen 1000 koronától fogva is.	
B.	1. 15 évi törlesztésre félveként	K. 48.52 f.
	2. 25 " " "	K. 36.57 f.
	3. 35 " " "	K. 32.05 f.
	legkisebb kölcsön 5000 korona.	
C.	1. 30 évi törlesztésre félveként	K. 32.92 f.
	2. 40½ évi " " "	K. 29.69 f.
	3. 50 évi " " "	K. 28.22 f.
	legkisebb kölcsön 10.000 korona.	

D. 1. 50 évi törlesztésre félveként K. 28.11 f. legkisebb kölcsön 30.000 korona.
Az ötven évi kölcsönök, csak földbirtokokra adatnak, a többiek nagyobb vidéki városokban házakra is megelőző helyszíni szemle után.
Kölcsönfolyamodványok az alulírtokhoz benyújthatók, ki minden bővebb felvilágosítást is készséggel ad:
Erdélyi erdő-faanyag és bányáügynökség.
Gombos Benő Kolozsvár, malom-u. 16. sz.

Szt.-Anna Malátakészítő-állalat.

Kis-Velence.

Malátacakes minden egyéb liszt hozzáadása nélkül tiszta malátából készült tea- és erőtáp-sütemény.

Malátalikor tiszta maláta-kivonatból készült erősítő és adító likör. — A likörök királya.

Malátakeserű tiszta malátából, maláta-kivonatból és a leghatásosabb gyógynövényekből készült páratlan hatású gyomorerosító és étvágygerjesztő.

Malátabrandy tiszta malátából készült erős férfital. Kitűnő élénkítő és frissítő hatásánál fogva nélkülözhetetlen minden túlerőltetés után.

Malátarum valódi jamaikai rummal és tiszta malátával van készítve. Teához a legjobb rum.

Malátakivonat-cukorkorka tiszta maláta-kivonattal készült s leghatásosabb szer köhögés, rekedtség és hurutos bánat ellen. 1247

Számos elismerés orvostanároktól, orvosoktól és magánfelektől.

Az 1903. évben Londonban a kristálpalotában rendezett nemzetközi élelmiszerkiállításán az első díjjal **GRAND PRIX** lettek kiüntetve.

Kaphatók Kolozsváron Burger Frigyes, Hirschfeld Sándor, Kónya Sándor utóda, Adi László, Zsinszky Antal, Benke Dezső, ifj. Gráf Lőrincz, Marusán Bogdán, Gyulai Jenő czégeknel és a többi elsőrendű fűszer- és csemegeüzletben.

NÉPBANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KOLOSZVÁRT
Deák Ferenc-utca (ezelőtt: Belközép-utca) 37. sz. alatt (Korbuly-ház) olcsó jelzálog és váltókölcsönöket nyújt és **BETÉTRE 5 SZÁZALEK KAMATOT AD.**

Magyar Jelzálog-Hitelbank
Képviselősege Kolozsvártt
(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)
Az intézet alaptőkéje 40 millió korona.
4%-OS és 4½%-OS
Záloglevélkölcsönöket
nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: **50 évi törlesztéssel 4-95 százalék**, nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-25 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4½%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-35 százalék és nagyobb városokban fekvő házakra 42½ évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve **az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt.** (1001.)

A bank képviselősegenél kaphatók 4% és 4½%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereséyműkötvények

Mótor-benzint
minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a
Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ.
brassói gyárából.
Megrendelések a brassói irodába intézendők.
Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1032.

A LAPPELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:
Felelős szerkesztő és kiadó:
TOKAJI LÁSZLÓ.
Segédszerkesztő:
ÉBER ERNŐ.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

Molnár István
szab. kazalvágója.
Ára darabonként 10 korona.
Ezen kitűnő anyagból készült **kazalvágó**, mely az ily hasonló czélú eszközöket messze felülmúlja. könnyű kezelhetőség és nagy munkaképesség által. A hazai gazdasági tanintézetek, valamint több nagyobb s kisebb mezőgazdaság által be lett szerezve, általuk dicsérettel elismeréssel, jelenben a legjobbnak ítéltetett.
Megreeneelhető:
MOLNÁR ISTVÁN tulajdonosnál
Maros-Vásárhely, II., Gát-utca 10.
és
A Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél
Budapest, V., Alkalmány-u. 31.
A 10 korona előleges beküldése mellett portómentesen küldöm.
1279.

Dénes B. Budapest, VI., Váci-körút 61.
BRAUNER és KLAŠEK utóda PLEWA E. mérnök es. és kir. szab. gép- és motorgyárának magyarországi vezérképviselete és raktára.
Legújabb rendszerű **BENZIN-, GÁZ-, PETROLIN- és GŐZ-MOTOROK** 2—100 HP. Benzín- és Petrolin-lokomobilok 2—20 HP.
Ugyanezen motorok szívógáz-berendezéssel ellátva az üzemi költséget lényegesen és óránkint 2—3 fillérral leszállítják. — Olcsó árak és kedvező fizetési feltételek. — Argyezék ingyen és bérmentve. 1249. II.
— Szolid vidéki képviselők alkalmazatának. —

Gazdák Biztosító Szövetkezete
BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület
ugyis mint a
Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége
Alakult 1900. erkölcsi támogatásával. Alakult 1903.
Biztosítéki alap:
Kormány hozzájárulásával . . . . . 400.000.— K.
Alapítványok . . . . . 1268.120.— K.
Tartalékok . . . . . 190.400.30 K.
Összesen 1.858.520.30 K.
Első évi felesleg 90.349.— K.
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére különféle módozatok szerínt.
Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegéből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta c.
Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett.
Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványon és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál
1013 **az igazgatóság.**

MUBERT J. E.
Cs. és kir. udvari szállító
pezsgőbor-pinczéi
POZSONY.
Különlegességi jegy:
CENTRY-CLUB a budapesti orsz. kaszinó pezsgője.
Kapható minden jobb vendéglőben és kávéházban. 1069.

Kishirdetések felvételnek (minden héten csütörtök délig): a kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Petőfi-utca 7. sz., emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozásokra (felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz-levélbélyeg mellékelteik.)

KIS HIRDETÉSEK.

zen rovatban minden 20 cm, vagy ennél kisebb területű — 50 szóig terjedő — hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A jelzett mennyiségen felül minden szó 4 fillér, vagy minden cm. 5 fillér. Tudakozásoknál csak a kishirdetések számára kell hivatkozni. Támpéldány csak egy küldetik.

Állást keresők. „Gazdatiszt”!

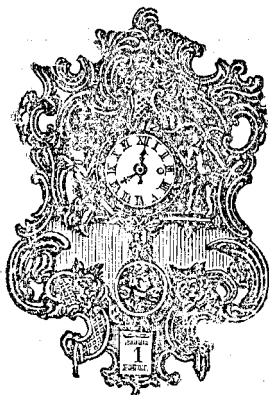
Gazdasági szakiskolát végzett 24 éves, 3 évig, középnyagású gazdaságban mint önálló gazdatiszt működött, beszél: magyar, német és román nyelvet. A gazdság minden ágában, kellő szakértelemmel bír, keres szerény javadalmazás mellett alkalmazást, nagyobb uradalomban mint szám-tiszt, vagy középszerű birtokban mint kezelőtiszt. Kitűnő bizonyítványokkal ellátva, el fogadhatja az ajánlatát azonnal. Czim: **Kändler Ernő**, g a z d á s z. Dicsőszent-Márton. 1272

Különfélék.

Legujabb!

Az egész világon közkedvelt

SECESSION Naptár-órám

teljesen e rajz szerinti művészi kivitelben. Pontos járásért 5 évi jótállás.

Az ára — tekintettel a tömeges eladásra:

csak 1 frt 95 csak

és ezen hallatlan olcsó ár mellett már rövid idő alatt 100,000 darabot adtunk el. Egyedüli szétküldési czim, utánvét mellett:

Heinrich Kertész
Wien,

I., Fleischmarkt 18—962, 1255. I.

Szolnok-Dobokamegye Oláh-Lápos községében 75 szekér széna, 6 szekér sarju eladó. Értekezhetni Elekes Árpádnál, tisztartó Haraszton, Tordavármegeye. 1280

Gróf Teleki Arvéd drassói uradalma,

u. p. Koncza.

ajánl, míg a készlet tart, Konczán 100 kg.-ként az alábbi ár előzetes beküldésével szemben; nemesített minőségben:

Államilag ólomzárolt:

Lóheremag I. 160 kor

Lóheremag II. 140 kor.

Francia perje 110 kor.

csomós ebir 110 kor.

Fűmagvak.

Cserháti tanártól meghonosított

óvári tak.-répamag

70 kor.,

melyet a magyaróvári szarvasmarhateny.-egylet parasztagdái 3 év óta 600 holdon felüli területen termelnek drassói magból bőtermőség és eltarthatóságáért. Koránérő, fehér, hl.-ként 50 kg. súlyu k.-holdanként 10 év óta 9—15 mm. termett:

duppai zab 16 kor.

lóbab 16 „

pernai lenmag 30 „

székely tengeri,

korai 18 „

királyné tengeri,

legbővebben termő 14 „

1902. Budapesten 2

első díj; 1903. szeptember

Kolozsvárt

gulyabeli tehénkért

és 3 éves bikákért

— 2 első díj. —

Ezen gyorsan fejlődő, edzett hatalmas csoportu 2—3 éves

magyar

bikákból

állandó készlet, árak 500—1500 korona. 1253

Előjegyezhetni:

1903. első díjat nyert

Pekingi kacsák

drbjára ősszel szállítva 8 kor.

tojás tucatzájára áprilban 5 kor.

Polónyi által Angliából importált

Orpingtonokra,

darabja ősszel szállítva 16 korona.

Tojás tucatzája áprilban sárgáké 10 kor.

fehéreké 12 „

Emdeni lud

drbja 10 kor.

Amerikai diófa 100 db 20 kor. Vadgesztenye sorfa 100 db 20 k.

Magyar harei kanári tenyészte Debrecenben

Madárkedvelőkhez intézem szavaimat. Rendeljenek nálam kanári madarat! Harci eredetű kanárit tenyészték Bátor merem adni, mert hangjai szépek. Hangpróba-teremben a ki egyszer ott volt, soha nem felejt, amit ottan hallott. Mert nincs olyan ének, nincsen olyan zene, mi a madárhanggal versenyre mehetne. Mindegyik madaram iskolázott hangu. Tiszán csengő, mély, kitartó dallamu. Mindezeket nemcsak hirdetésben adom. Jótállást minderről magamra vállalom. Nem létezhet, hogy a vevőt én nállam kár érje. Kérem a rendelvényeket az alanti címre: **Agoston István**, kanári madártenyésztő, Debrecen, Péterfia-utca 26 szám. Enekes kanárik darabja 8, 8, 10, 12 frt, nöstények drbja 1 fut 50 kr. és 2 frt. Arjegyzék ingyen és bérmentve. 1277

Saját termései vetőmagvak eladása:

Vörös lóher (aranka mentes) 130 kor.
Czukur-czirok 14 „
Seprű-czirok 11 „
Tavaszi búkköny 12 „
Tavaszi borsó 13 korona értékben per nettó 100 klg.

Gróf Zselenski uradalmai jószágigazgatósága, Uj-Arad. 1278

DUNKY FIVÉREK

— os. és kir. udvari —

Fényképészek,

Mátyás király-tér 10.

Gr. Wass házban levő

fényképészeti műtermeket

megnagyobbítva ujjonnan építették és a kor minden igényelt kielégítőn fényesen berendezték s kéri a n. é. közönség további pártfogását. 1127.

Váltóbuza vetőmag

— eladó. —

Kitűnő minőségű, bőtermésű, rozsdának, megdülésnek az őszi búzánál sokkal ellenállóbb

Ára q-ként 17 kor.

Ozv. gróf Pejachevich

Arthurnó mező-őri uradalomban

Posta: **Kolozs.**

Vasút: **Virágosvölgy.**

1244

Hantz Sándor

— könyvkötő —

Kolozsvárt, főtér 9.

Külföldön szerzett tanulmányaim és üzletem személyes vezetésem kedvező körülményei folytán minden megrendelésnek pontos kiszolgálással előnyös áráért teszek eleget. 1213

Nemes harcozi kanárit (Trute törzs) nappal és világitásnál változatosan éneklő 15 napi próbaidővel küldök, nem tetszőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. Tenyészdém több bel- és külföldi kiállításal kitüntetve Csomagolás ingyen. **Óváry József, Rákosliget** (saját házban), a kanári tenyésztők együletének tiszteletbeli elnöke. Képes árjegyzék 50 oldalra terjedő utatisással bérmentve. 1236

CIMBALOM

részletre is olcsón kapható.

Melyről nagy képes árjegyzéket bérmentve küld

Varga Pál

cimbalomgyártó, Makó, saját házából.

Cimbalmozni a leg-rább megtanulható az öntanulási, saját kiadásomban megjelent, cimbalomiskolából, melynek ára 4 kor. helyben, utánvéttel 70 fillérrel több. A megrendelő saját keze írása szükséges. **VARGA PÁL** cimbalomgyártó. 1132

Eredeti Hanna Vetőmag

Árpát ajánl:

Vodicka birtokos

Smrztiz, Hanna, Mähren. 1268

BÉLHURUT

Kitűnő gyógyszere a **CORNIDES-Felk** „Fekete áfonya gyógybor”. Kapható gyógyszerárakban; a hol nem kapható, oda 5 nyevettkorona-ment bérmentve küld. 1257

Cornides Károly és Társa. Felka (Szepesmegye), Erdi gyümölcsökét földgazdó telep.

Sovány és hizott sertések legjobb értékesítésére alánljuk **Bauer B. Gyula** céget Budapest, VIII. kerepesi-út 73., ki levélbeli megkeresésekre mindenkor díjtalanul szívesen válaszol. 1046.

EGER

kiirtásához ajánlok

Sacharin-

Strichnin-zabot

nemkülönb

Phosphor-t

legjutányosabban.

Valamennyi állati, gyógy- és gazdasági vegyszerek szintén kaphatók

Detsingyi Frigyes

Budapest, V., Marokkói-u. 2.

a fekete kutyához.

1273

Lóheremagot,

luczernamagot, gabona-féléket, mindenféle egyéb gazdasági magot legmagasabb áron értékesít és mintázott ajánlatot kér

WOLF SOMA

mag-, gabona- és terményügynöksége.

Külföldi cégek képviselője és bevásárlója

Budapest, VII., Kerepesi-út 10. sz.

1265

Bajor I.
angol tőrű-szabó műtermében
KOLOZSVÁRT,
Wesselényi Mikós-n. és Mátyás király-tér sarok, Hantz-ház, bejárat Wesselényi-utca felől — a legujabb minták szerint és legjobb szövetekből r-nd- és díszítőanyagok, valamint gazdasági ruhák! 1120

Nélkülözhetetlen háztartási cikk
a **VIKTORIA-gyalu**, mely egymaga pótolja a tők, káposzta- és ugorka-gyalut. Meglepo szép formákat aprít gyümölcsbefőzéshez és kórtéshez. — Ára kicsiny 30, nagy 50 krajczár bérmentve, a pénz előleges beküldésénél.
VIKTORIA-gyalugyár
BUDAPEST, 1233
Nagykorona-utca 11. szám.
Viszonteljesítők kerestetnek.

Olajpogácsát
ismert legjobb minőségben ajánl,
Napraforgómagot
legmagasabb napi árban keres
Erczmann Adolf
olajgyár **KATONA**, Kolozsmegye.
1225

A m. kir. államvasutak gépgyárának lokomobil-, cséplőgép és „Millennium” aratógép gyártmányai a párisi nemzetközi kiállításon a legnagyobb kitüntetést, a GRAND PRIX-t nyerték.

A m. kir. államvasutak gép- gyárának vezérügynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzcséplőkészleteit, compound lokomobiljait

„Millennium”

legujabb szerkezetű fűkaszaló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit

továbbá: aczelöntésű ekefővel ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

1262

Erdélyrészi képviselő: WESSEL LEÓ, Kolozsvár, New-York szálló.

AZ

ERDELYI GAZDASÁGI EGYLET

VÉDNÖKSÉGE ALATT ÁLLÓ

ERDELYI KERESKEDELMI TÁRSASÁG

KOLOZSVÁR, Szentegyház-utca 2.

Sürgőnyczim: Kereskedelmi Társaság. — Telefonszám 311.

Legelőcsőbb és legmegbízhatóbb beszerzési forrás mindennemű mezőgazdasági gépek, talajművelő eszközök és szükségleti cikkekre, u. m. műtrágya, vetőmagvak, gépolaj s zsiradékok, kocsikenőcs, hajtószijjak, juta és lenzsákok, vízmentes ponyvák, stb. Ajánlunk t. cz. gazdaközönségünknek az Erdélyi Gazdasági Egylet felügyelete alatt arankamentesített és a Kolozsvári M. K. Állami Vetőmagvizsgáló Állomás által oltalmazott legjobb

Háromszéki lóhere- és magyar luczerna magvakát,

valamint mindennemű fűmagvakat és eredeti obnordorfi répacmagvakat, továbbá Erdélyben eredeti rigai mag után először termelt kitűnő lenmagot, bal-tacziót, székely tengerit, hanna árpát, dúppani zabot és egy nagyon bőven termő svéd zab-
különlegességet a legjutányosabb árak mellett. — Felkérjük az erdélyrészi állattenyésztő birtokos gazdákat, hogy eladó haszonállataik (igás ökör, tinó, borju, sertés, stb.) minőségét és mennyiséget hozzánk sürgősen bejeleníteni sziveskedjenek, mivel a Királyhágón túli uradalmak részéről a vételre rendkívül sok megbízáás érkezett.

1010

Kívánatra minták s árjegyzékek ingyen s bérmentve!

Gyümölcsfák.

Őszi ültetésre ajánlunk minden fajtájú gyümölcsfát, nagy készletek a legjobb fajtákból tömeges ültetésre. Diszfák, gyümölcsstermő-cserjék, bogyógyümölcs, disznóvénnyel, gyönyörű gömbölyű akácok, gyümölcsujdonságok, alapozások stb. — Kizárólag a legjobb minőségű, egészsé-

ges gyökerű növényeket küldenek a megrendelőnek. A jó minőségért felelősséget vállalnak. Gyümölcsparc és kerti berendezések elvállaltatnak. Fölvilágosítás gyümölcsügyben díjtalan. — Katalogus ingyen és bérmentve. 1234

FISCHER és TÁRSA faiskolák, NAGY-ENYED.

„Grand Prix” (a legnagyobb kitüntetés)
a párisi világkiállításon.

Alfa Separator R. J.

Jroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utca 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!

Tehénészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetkezetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 560 első díj!!!

Évi gyártás kb. 60,000 Alfa-Laval separator.

Árjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk.

1018.